AYDEDE

No. 91 — 122
CUMARTESİ 10 EYLÜL 1949
FİYATI 25 Kuruş

Cumartesi Günleri Çıkar Bitaraf Siyasî Hoşsohbet Gazete
İdarehane: Cağaloğlu Türbedar So. No: 18 AKÇA Matbaası
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon 25332 — Posta Kutusu: 816

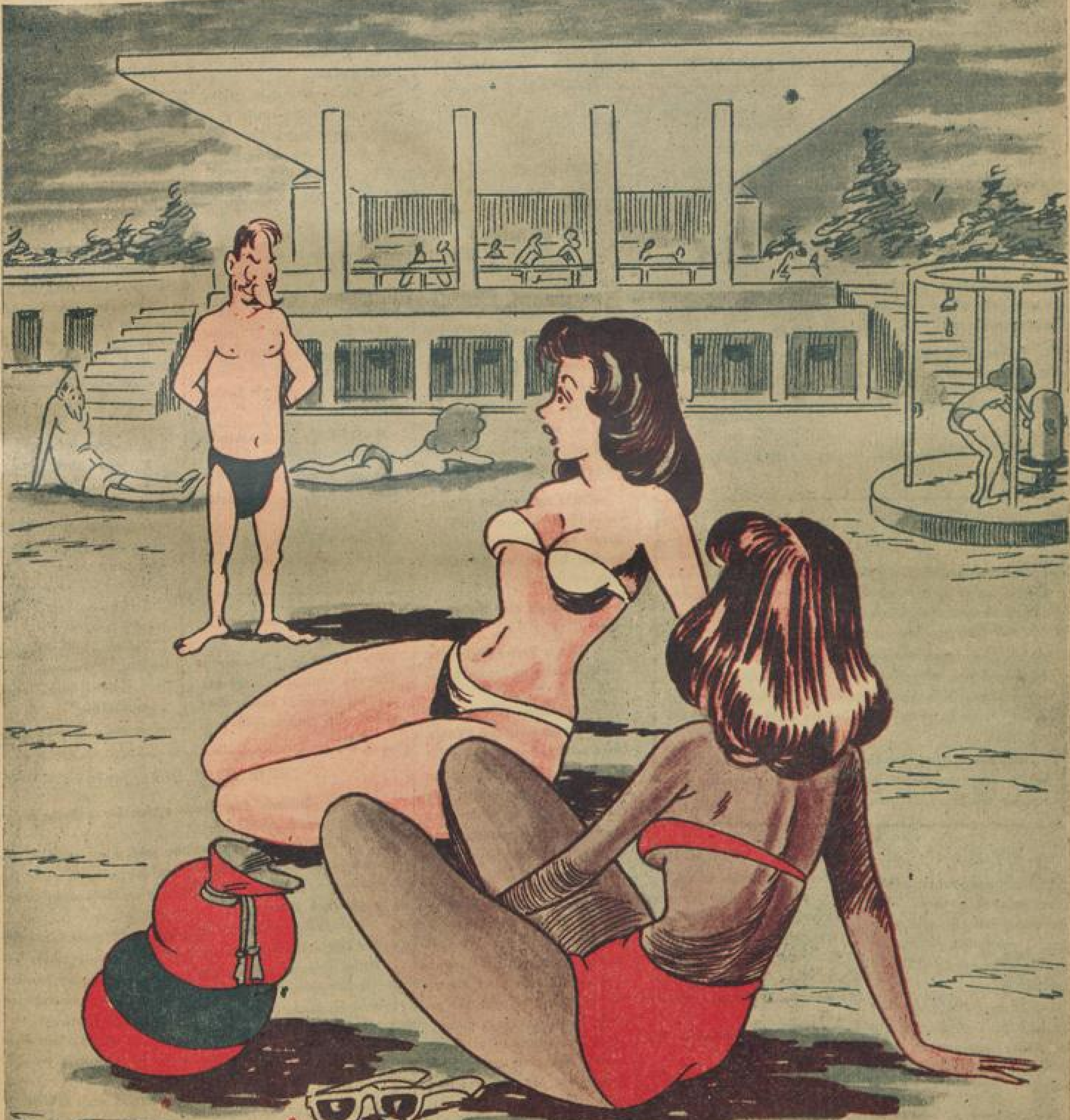

— Aman Yarabbi ne adam! Bakışlariyle insanı çırılçıplak soyuyor âdeta!.

ŞARTLARI
...leket içi 6 Lira
...leket dışı 11 »
...leket içi 11 »
...leket dışı 21 »

...NKASI'nın
...iştirâk ediniz.
...2 çekiliş
...TIMANI'nın 2 dairesi
...ve İzmir'de)
...ÜNÜ Hediyeleri.
...kilişlere ve 25 lira ile
... keşidesine girersiniz
...r'a numarası verilir.
...üşürülmemesi şarttır.
...iriktiren müesseseler
...erilir ve bütün
...ettirilir.

HANIMELİ

Türkiyenin en güzel
...dın gazetesidir. Her
...adının mutlaka her za-
...an alması şarttır.

...orta Şirketi
...gorta Şirketi
... VE T. C. ZİRAAT
...UMU
...000 — T. Lirası
...duğu hasar tazminatı
...rasıdır.
...LİYAT — KAZA
...artları «ANADOLU»
... Merkezi: İstanbul
... Kredi Han-
20531
24294/3/2
...mı 20541
...rosu 43949
...ve T. C. Ziraat
...ketin Acenteleridir.

... yeri: Cağaloğlu Türbedar
Sokak No: 18 İstanbul
...zildiği ve Basıldığı yer:
...r. Nuri AKÇA Matbaası

Şu Acaip DÜNYA!

AĞZINIZIN ÜSTÜNE

Metternich lüzumsuz konuşmalardan hiç hoşlanmaz, gevezelerden ise âdeta nefret edermiş. Viyana kongresinde tam yanına düşen telâşlı bir Fransız diplomatı durmadan konuşuyor, sözlerini el hareketlerile de teyit etmeğe çalışıyormuş. Metternich bezgin bezgin bir müddet dinledikten sonra tahammül edememiş:

— Ekselâns elleriniz beni rahatsız ediyor, demiş.

— Affedersiniz efendim. Fakat görüyorsunuz ki, ortada asabî bir hava esiyor. Çok heyecanlıyım. Ellerim mütemadiyen hareket ediyor. İdare edemiyorum, onları nereye koyayım?

Nazır soğuk bir tavırla:

— Lûtfen ağzınızın üstüne! diyerek bahsi kesmiş.

TANIŞALIM.

Bestekâr Brahms bir akşam yemeğine dâvet edilir. Sofrada içilen fevkalâde şarabı övmek gayesile ev sahibi:

— Bu şaraplarımın Brahms'ıdır. der. Sanatkâr nefis içkiyi şuvarladıktan sonra:

— Ey, der. Şimdi de Bethoven'inizi tanımak isterim.

AŞKA DAİR, SÖZLER, NASİHATLER

★ Şarapla aşk, ateş içinde ateşe benzer. Fakat meşalelerin aldatıcı ışıkları altında gördüğünüz her güzele kapılmayınız.

★ Geceleyin bütün lekeler, bütün kusurlar görünmez olur. Güzel görünmeyen kadın kalmaz.

★ İlk önce şuna inanınız ki aşka boyun eğmeyecek kadın yoktur.

★ Gönül hırsızlığı, gizlenen aşk, her iki cinsin aradığı memnu meyvadır.

★ Evet, kadın aşk oyunlarında ilk adımı atamaz. Onun yaratılış icabı böyledir.

★ Bazı defa aşk, sessizce yüreklere girebilmek ve gizlenmek için dostluk perdesi altına bürünmek zorunda kalır.

★ Zafer bir talih işi ise, onu tutabilmek tamamiyle bir san'at işidir.

★ Aşk tatlı sözlerle beslenir.

★ Kendini bilen aşkında uslu ve kâmil olur.

★ Deniz kıyılarında sedef aşktaki ıztıraplardan daha azdır.

★ Namuslu bir âşık hiç bir zaman baş ağrısı olmamalıdır.

BİL BAKAYIM!

Adamın biri hiddetten köpürerek karısının odasına dalar ve bağırır:

— Ben artık herşeyi biliyorum!..

— Kadın soğukkanlı ve müstehziyane cevap verir:

— Mübalâğa ediyorsun yavrum. Vaterlo muharebesinin hangi tarihte olduğunu bil bakayım!..

GÖZLÜKÇÜDE

Köylünün biri gözlükçüye girdi. Bir gözlük istedi. Taktı. Cebinden çıkardığı gazetesini okumağa çalıştı. Olmadı. Daha büyük numaralı bir gözlüğü denedi. Gene muvaffak olamadı. Üçüncü tecrübeye başlayınca gazeteyi ters tuttuğunu gören dükkân sahibi meraklandı:

— Affedersiniz bayım okuma bilirmisiniz?

Köylü ters ters cevap verdi:

— Be birader! Bilsem gözlüğü ne yapayım?

SEBEP NE İMİŞ?

Doktorun bekleme odasında iki küçük çocuk da varmış. Bayanlardan biri:

— Sizin neyiniz var küçükler? diye sorunca çocuklardan biri:

— Bir bilya yuttum, doktora onu çıkarttıracağım der.

Kadın bu sefer ötekine dönerek:

— Ya senin hastalığın nedeyince küçük:

— Ben hasta değilim... Yuttuğu bilya benimdide, onu alayım diye bekliyorum... der.

MARGARET MİTCHELL ÖLDÜ!

Efsanevî «Rüzgâr gibi geçti» romanının müellifi Margaret Mitchell, sarhoş bir şoförün sebep olduğu, bir otomobil kazası neticesinde ölmüştür. İşin garip olan tarafı şudur ki: yirmidört sene evvel Margaret gene bir otomobil kazası geçirmiş, fakat bu onun için uğurlu olmuş, romanını yazmasına sebebiyet vermişti. O zaman, bir ayağı iki yerinden kırılmış, üç ay yatakta oturmağa mecbur kalmıştı. Canı sıkılıyordu. Kocası:

— Peki ama neden yazmıyorsun? diye onu teşvik edince yarının meşhur muharriri hayret ve teessüsle sormuştu:

— Yazmak mı? Ne yazayım?

— Bize o kadar coşkun ve güzel anlattığın cenup hikâyelerini...

İşte böylece rüzgâr gibi geçti meydana geldi. Yazıldığı zaman bugünkünün iki misli idi. Fakat kitapçı bu kadar büyük bir kitabı asla neşretmiyeceğini söyledi ve kısaltılmazsa neşirden vazgeçeceği tehdidini bile savurdu.

Romanın isminin konması da bir tesadüf neticesi olmuştur. Margaret Mitchell daima uzandığı şezlongun yanıbaşına sayfaları yığmış tashihle uğraşıyordu. O sırada kocası taraçaya çıkmıştı. Eserin adının ne olacağını sordu. Muharrir cevap vereceği anda bir rüzgârın sayfaları havalandırdığını gördü. Bunun üzerine tebessüm ederek:

— «Gone with the wind» diye bağırdı.

Sonra biraz düşündü:

— Neden olmasın? dedi. İyi düşünülürse aslında kitabım bu demektir.

Bir otomobil kazasının dünyaya tanıttığı romancıyı yine bir otomobil kazası dünyadan alıp götürmüştür.

KISA İFADE

Doktorluğu kadar da az konuşmasiyle maruf İrkoçyalı cerrah John Abernethy, bir gün kendisi gibi az konuşan bir kadın hasta ile karşılaşır.

Muayenehaneye gelen hasta kadın hiç bir şey söylemeden doktora yaralı elini gösterir.

Doktor — Yanık mı?

Kadın — Evet.

Doktor — Kompres.

Ertesi gün kadın yine gelir.

Doktor — İyice mi?

Kadın — Daha fena.

Doktor — Komprese devam.

İki gün sonra kadın tekrar gelir ve aralarında şu muhavere geçer:

Doktor — İyice mi?

Kadın — Geçti. Borcum?

Doktor — Hiç borcunuz yoktur. Şimdiye kadar rastgeldiğim kadınların en makulüsünüz!

UZUN ÖMÜRLÜ OLMAK İÇİN ŞARAP İÇMELİYMİŞ!

Yüz üçüncü doğum yılını tesit eden Bayan Cecelia Cifferi, uzun ömürlü olmak için her yemekte muntazaman şarap içmek lâzımgeldiğini iddia etmiştir.

Aslı İtalyan olan Amerikalı madam demiştir ki:

— Ben daima bunu yaptım ve uzun müddet daha böylece devam edeceğimi ümit ederim. Yüzon sene yaşayan annemin annesi, doksanbeşinde ölen annem ve doksan yaşında vefat eden babam bu tarzda hareket etmişlerdi.

Madam Cifferi kızıyla beraber yaşamaktadır. On sekiz çocuğunun hepsi hayata gözlerini yummuş, yalnız bir tek kızı kalmıştır.

DEĞİŞİKLİK

Mehmet uzun zaman memleketten uzak kalmıştı. Beş parasız döndü. Kendisi yokken iş sahasında parlak başarılar elde eden Ahmet'e rasladı:

— Ahmetçiğim! diye bağırdı... Seni gördüğüm için ne kadar memnunum. Milyonların seni hiç değiştirmemiş...

— Yanılıyorsun azizim! Eskiden basittim, şimdi orijinal olduğumu söylüyorlar. Eskiden aptaldım, halbuki şimdi ince bir zekâm olduğunda herkes ittifak ediyor.

BOL PARA OLUNCA!..

Karısı ile plâja giden bir yeni zengin, kadını bir aralık yalnız bırakarak başka tarafa gider, yerine döndüğü zaman bütün plâj halkının oraya toplanmış olduğunu görür, aralarına girerek sorar:

— Bu kalabalık nedir, bir şey mi oldu?

— Evet bir kadın boğuluyordu kurtardılar!

— Aman, bu benim karım. Peki böyle ne yapıyorlar?

— Sunî teneffüs.

— Neden sunî? Hakikisini yapsınlar, çok şükür parasını verebilecek haldeyim.

YATAK NASIL DÜZELTİLİR?

Son günlerde Amerikada açılan bir ankette halka şu sual tevcih edilmiştir:

«En çabuk yatak düzeltme şekli nasıldır?» Böylece ev kadınlarına pratik bir usul gösterilerek vakit kazanmaları ve kendilerini diğer işlere hasredebilmeleri sağlanmak istenmiştir.

İstenilen netice ve gaye elde edilememekle beraber teşebbüs büsbütün faydasız kalmış da değildir. Gelenler arasında çok orijinal sayılacak cevaplar vardır.

Bir kere, tek örtü sisteminin vakitten tasarrufu temin ettiğinde büyük bir çoğunluk müttefiktir.

Bazı kadınlar önce yatağın bir tarafını, sonra diğer tarafını düzeltmekle daha kolay ve çabuk iş gördüklerini iddia etmişlerdir.

Bir kısmı iki kişi çalıştığı zaman arzu edilen çabukluğun elde edildiğini yazmışlardır.

Meseleyi kökünden halletmeğe muvaffak olan bir grup daha vardır ki, bunlar yatakları haftada bir düzeltmek lâzımdır şeklinde cevap veriyorlar. Bütün kolaylığına rağmen bu son hal şekli pek iyi karşılanmamıştır.

SUDA NAKIŞLAR

DEME KIŞ YAZ SÖYLEN AVAZ AVAZ

«Deme kış yaz: oku yaz» kabilinden sanki şimdi de particilere şu nasihat verildi:

— «Deme kış yaz, söylen avaz avaz!»

Ne kadar beyanat, nutuk, cevap, cevabın cevabı, cevabın cevabına cevap! Hangi birini dinlemeğe, okumağa, anlamağa yetişelim? Hem de «Cevap vermeyiz» deyip yine cevap vermekte devam şartiyle!

Bu tempoda, fasılasız bir parti söz ebeliğine hiç bir memlekette raslamıyoruz. Fransada bile de Gaule susmasını, komünistler durup dinlenmesini biliyorlar. Zaten seçim kampanyasının bizdeki kadar önceden açılıp yıllarca sürdüğü, nerede görülmüştür?

Peki, şu hal daha bir sene 1950 ortasına kadar artan bir hızla nefes aldırmadan devam edebilir mi?

Hem bugünden, şimdiki şekilde konuşmadan başlarsak tam seçim arifesinde birbirimize neler deyeceğiz, ne ağız kullanacağız? Düşündükçe ürkmemek kabil değil.

Ayrıca bir nokta var ki, o nutuklar hem verenler, hem dinleyenler için epeyce masraflı da oluyor. Hükûmet erkânı Devlet bütçesine, iktidar dışındakiler parti kasasına veya halk kesesine yüklenmiyorlar mı?

Evet, parti hayatı hareket, nutuk, masraf ister. Zaten öyle olduğu içindir ki, kuvvetin seçimlere yakın yahut mühim vesileler zuhur ederse harcanmasına dikkat olunur.

Dört yıl mütemadiyen süren parti propagandası hem maddî israfa, hem ruhî yorgunluğa ve bezginliğe sebebiyet verir. Halimiz tuhaf oldu: Her gün spor müsabakaları seyreder gibi bir ömür sürüyoruz:

— Hele diyoruz, şu atlet marifetini gösterdi, bakalım hasmı nasıl mukabele edecek, kaç puvan alacak?

Gazetelerin ilk sayfaları her gün, sütun sütun, mikrofon başında haykıran veya kalabalık arasında güç belâ yürüyen politika sporcularının telâkat oyunları ve resimleriyle dolu.

Dört sene süren bir seçim kampanyası! Dayanana aşkolsun! Şampiyonların gayretini takdir etmiyor değiliz; hayranız, lâkin asıl favorilerin epeyce yaşlı ve dinç olmalarına rağmen kendilerinin siyanete muhtaç bulunduklarını düşünerek üzülüyoruz.

Bilenler diyorlar ki, konuşma ve nutuk söyleme en yıpratıcı fizyolojik israflardan biri imiş.

Nihayet dinlemek te öyle oluyor, söylenenleri çoktandır anlamamağa başladığımıza dikkat ettiniz mi?..

Aydede

MARIUS'UN AKLI

Marius bir otele inmişti. Ertesi sabah erkenden gidecekti. Saat altıda uyandırılmasını tenbih etti.

Fakat kendiliğinden saat beşte uyandı. Beklemeğe başladı. Otelin büyük saatinin önce beşbuçuğu, bir zaman sonra altı, daha sonra altıbuçuğu çaldığını işitince:

— Vay canına! diye mırıldandı. Altıbuçuk oldu beni kaldıran yok... Bu gidişle treni kaçıracağım.

D. DENİZYOLLARI GEMİLERİN İSİMLERİNİ SIK SIK DEĞİŞTİRİYOR

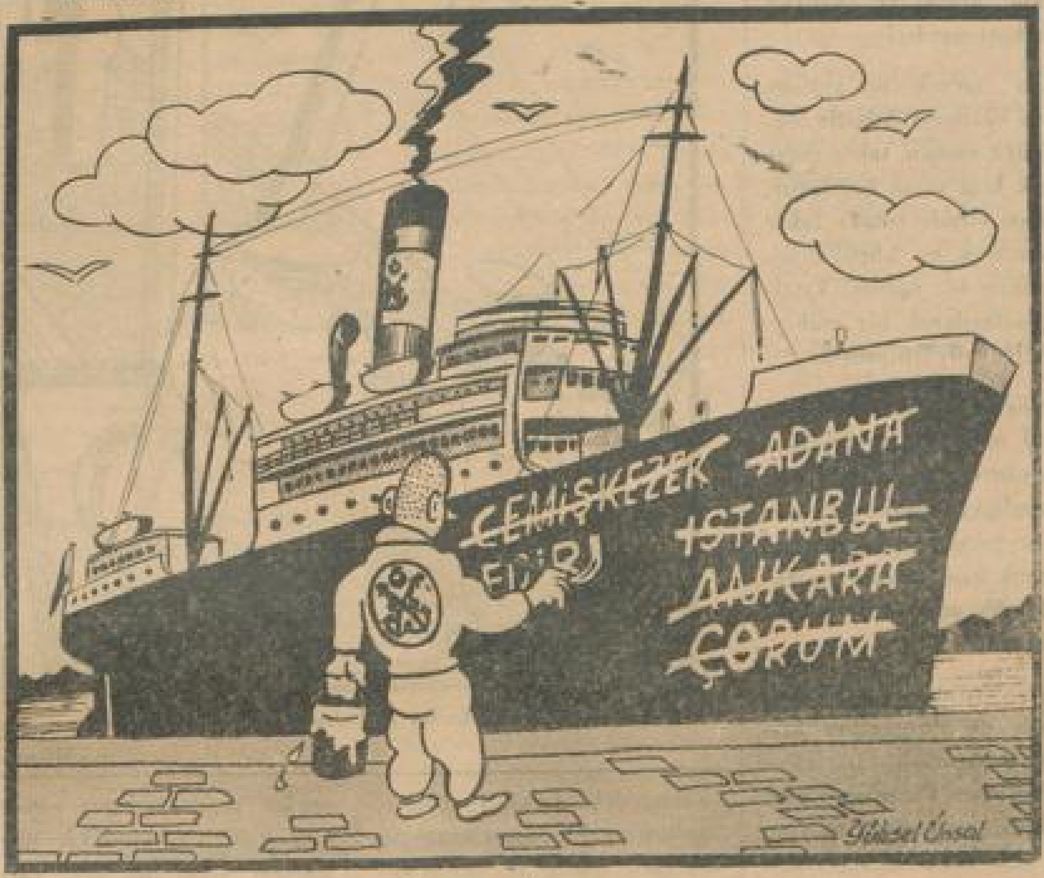

— Yaz voz tahtası —

Vay benim köse sakalım!.

«Böyle şey olamaz! İnanmam!» diye haykıracağımız geldi. Nedir o, Amerikadan satın alınan altı vapur işi? Her gemi, daha doğrusu çürük motörlü her tekne bize yuvarlak hesap 3 milyon kusur dolara maledilmiş! Yani beher kızık asgari 10 milyon Türk lirasına sokulmuş! Daha ilk seferlerinde bozulan, birkaç senelik ömrü kalmadığı söylenen ve tamirine kalkışılsa astarı yüzünden pahalıya gelecek olan tekneler işi 10 milyon dolarla bitmiş mi?

Ya mubayaa, tetkik, teftiş heyetlerinin masrafı?

Ya 175 dolar komisyon ve ikramiye bedeli?

Asıl acayibi şudur ki, altı gemiye sadece iki milyon yediyüz yirmi bin dolar vermişiz. Ne ucuz?

Ey, öte tarafı? Tamirat bedelidir. Yani üç milyon dolardan aşağı bir bedelle aldığım malların tamiri için 12 milyon dolar ödemişiz!

Dünya yüzünde böyle bir alışveriş görülmüş müdür? Değeri o derece düşük bir mal on misli tamir veya ıslâh masrafı götürür de birşeye benzer mi?

Dahası var: 3 milyona alıp 12 milyon dolar sarfiyle ticaret filomuza kattığımız altı vapurun bir tanesi bile bizim malımız sayılamaz! Mubayaa muamelesi mucibince hepsinin de sahibi Amerika hükûmetidir!

O da ne demek?

Her birine «Bu gemi Amerikan hükûmetinin malıdır.» Yazılı kocaman bir yazı konması yine mukavelename ihtizasındandır. Bunları henüz koymadık amma, Amerikalı müfettiş koymadık diye kızarsa - yine mukavele mucibince - gemileri geri alır, memleketine götürür.

Bereket götürmez. Zira işe yaramaz! Vah benim köse sakalım!..

★ *Erkekler, kadınlar gibi akortsuz kanun çalamazlar!*

İHTİYAÇLARIN GÖSTERİŞE FEDA EDİLDİĞİ MEMLEKET

Açılacak İstanbul Sergisine ve eğlencelerine bizim kadar taraftar olan adam azdır. Kırdarın yaptığı en iyi işlerden biri de bu oldu. Sanki Sergi ve Fuar açma yasağı vardı da şehrimiz böyle bir işe girişemezdi!

Gazetelerden öğrendiğimize göre Sergi Sarayı içine havuz yapılacak. Antre civarına da şakır şakır sular akan fiskiyeleri durmamacasına işleyen bir takım tesisat kurulacakmış.

Su ile ışığın birleşmesinden hoş manzara, süs ve eğlence olur mu? Eyi düşünülmüş, ancak şu nerede? Çocuk tekerlemesindeki:

«— Anahtar nerede? — Suya düştü! — Su nerede? — İnek içti!» lâflarında olduğu gibi «Su nerede?»

Gazeteler bu havuz ve fiskiye haberleri sütununda şehirde kesilen ve kıtlığı çekilen sulardan şikâyet etmektedirler. Bol su İstanbula kısmetse, hakikî demokrasi gibi 1950 de nasip olacakmış?

Evinde zor su bulabilen hemşeri ile otelinde su kesiminden dert yanan seyyah o havuzlar ve fiskiyelere bakarak ne diyecek acaba? Şunu diyecek:

— İhtiyacın gösterişe feda edildiği memleket...

AKILLI UŞAK

Yeni uşak hürmetle eğildi:

— Geceniz hayrolsun efendim!

Uyandırılmak istediğiniz zaman lütfen zili çalıverin..

DOKTORLA HASTA

— En fazla kaç kiloya çıktınız.

— Yetmişbeş.

— En az kaç kiloydunuz?

— Dörtbuçuk kiloymuşum, annem öyle söyler.

BİRAZ DA BEN ÖLEYİM

Foto Cemal kan ter içinde geldi ve bir dondurma ısmarladı. Bir yandan dondurmasını kaşıklıyor bir yandan da «öf öldüm!» diyordu. Yanındaki masada oturan küçük bir çocuk, dayanamıyarak:

— Amca -dedi- dondurmanı bana ver de biraz da ben öleyim.

MEMURLARIN MAL BEYANI

— Apartman karımın, otomobil oğlumun, köşk kızımındır, üstümdeki elbise ise benimdir efendim!..

(Müsabaka karikatürlerinden)

KONUŞMA

Tarih Boyunca Rüyaya Inanmak

I

Rüya kelimesinin öz Türkçesini «düş» sanırdım. İstanbulda bile eskiden «düşümde şöyle gördüm» diyenler çoktu. Meğerse «duş» dahi dediğimiz «düş», aslında Farisiymiş ve «dün gece» mânasına gelirmiş İster türkçe, ister fürsçe olsun, «rüya»yı, dilimize bu derece yerleştikten sonra değiştirmeğe kalkışmanın imkânı yoktur... Lüzumu da!

Boş inanları hiçe sayanlar, ipsiz sapsız inanlara gülümseyenler arasında büyük bir kısım, nedense, rüya hususunda aynı akıllılığı ve kararlılığı gösteremez.

Rüya denince maneviyatları sarsılır: bundan mâna ve ahkâm çıkarmak yoluna tutarlar, tâbirciye gitmezler, belki o işten anlayanlara da sormazlar amma meselâ içlerinden şöyle düşünürler:

— «Dün gece, hayırdır inşallah, rüyamda başıma bir çekirge kondu.. Acaba neye delâlet eder? Bilirim, eşek arısı şerdir; çekirge de boş bir şey olmasa gerek!»

Günlerce böyle bir rüyanın tesiri altında kalıp sağdan, soldan iyilik veya kötülük bekliyenler az değildir.

Dünya kurulalıberi hiç bir millet rüyaların gerçekten acaip ve esrarlı olan, sinirleri geren tesirine kapılmaktan kendisini kurtaramamıştır.

Plutarque, Aristotê ve Ciceron gibi büyük adamlar bile rüya ile uğraşmışlardır.

Din şekli ne olursa olsun; her insan topluluğu, Allaha inansın veya putlara tapsın, vahşilik halinde kalmış, yahut medeniyetin son kertesine ulaşmış bulunsun, daima rüyaya ehemmiyet vermiştir.

Şarkta ve Garpta ortaya konan «tâbirname» ler bir araya getirilirse herhangi bir ilim ve fen hakkında yazılan ağır başlı kitaplar kadar yer tutar.

Bütün eski Mısır, Asuri, Kildani, Yunan, Roma, Uzakşark, medeniyetlerinde, daha sonraları Ortaçağ devrinde insanlar rüyadan ürkmüşler, bazan da tatlı ümitlere düşmüşlerdir.

Tarihler ve masallar rüyalarla doludur; bu itibarla bir rüya edebiyatı bile vücude gelmiştir.

★

Başta, Racine'in şaheseri olan (Athalie) trajedisini hatırlamak ve anmak lâzımdır. Bu piyeste en meşhur mısralardan biri şudur:

«Ey yahudi kralları, biliniz ve hiç unutmayınız ki kralların gökyüzünde sert bir hâkimi, suçsuzluğun bir intikam alıcısı ve öksüzün bir babası vardır!»

Rüya meselesine gelince yahudi kraliçesi Athalie, oğlu öldüğü zaman, tahta geçebilecek kim varsa boğdurur, saltanatı elinde tutar; fakat torunlarının en küçüğü beşikte iken bu umumî kıtalden kurtarılarak bir mâbette gizlice büyütülmüştür.

Kraliçeye —eski tâbirle— "âlemi menam" da hakikat ayan olursa da baş papasın hazırladığı bir hükûmet darbesi sayesinde yedi yaşındaki çocuk kral yapılır ve zalim büyük ana ölüm cezasına çarptırılır.

Yine yahudi tarihinde —bizde de Peygamber kıssalarına geçmiş— bir rüya daha vardır: Firavunun gördüğü yedi tane semiz ve yine yedi tane cılız inek... Bunu Musa, yedişer sene bolluk ve kıtlık olarak tâbir eder. Hikâyenin ötesini elbette hatırlarsınız.

İncilde de şu rüyaların bahsi geçer: Meryem'in kocası doğramacı Joseph'e bir melek görünerek karısının tabiî olmıyan bir şekilde gebe kaldığını haber verir. Bir başka melek de masumların kıtalini önlemek için Meryem'i Mısıra kaçmağa teşvik eder.

Bunların arasında edebiyatta en fazla yer tutan rüya şudur: Romanın yahudi ülkesindeki hâkimi Pilâte, halkın ayaklanması karşısında İsayı ölüme mahkûm etmekten başka çare bulamaz. Hüküm vermeden önce liğen ibrik getirtir ellerini temizce yıkar ve «ben bu kâmil adamın kanında kendimi temizlerdim» dedikten sonra idam emrini verir.

Halbuki Pilate'in karısı birbir arkasına bir çok rüyalar görmüş ve İsayı affetmesi için kocasına yalvarmıştır.

Bir rivayete göre Cengiz' in dedesi iki yıl süren bir harpten dönüşte karısını gebe bulur, kızar, öteki der ki: «bir gece uyku ile uyanıklık arası uzanmış yatarken çadırdan içeri bir nur parçası sızdı; bu nur, sarı saçlı ve mavi gözlü bir delikanlı suretine girdi; karnıma üç kere dokundu... O andan beri gebeyim!»

Görüyorsunuz ki rüyanın dinlerdeki ve aile şecerelerindeki rolü büyüktür ve aşağıdaki misâllerden dahi anlıyacağınız gibi kadınlar, erkeklerden fazla rüya görmeğe ve rüyada hakikati sezmeğe, hattâ Meryem ve Mongol kızı gibi gebe kalmağa istidatlıdırlar!.

Gelecek nüshada başka misaller vereceğim.

Refik Halit Karay

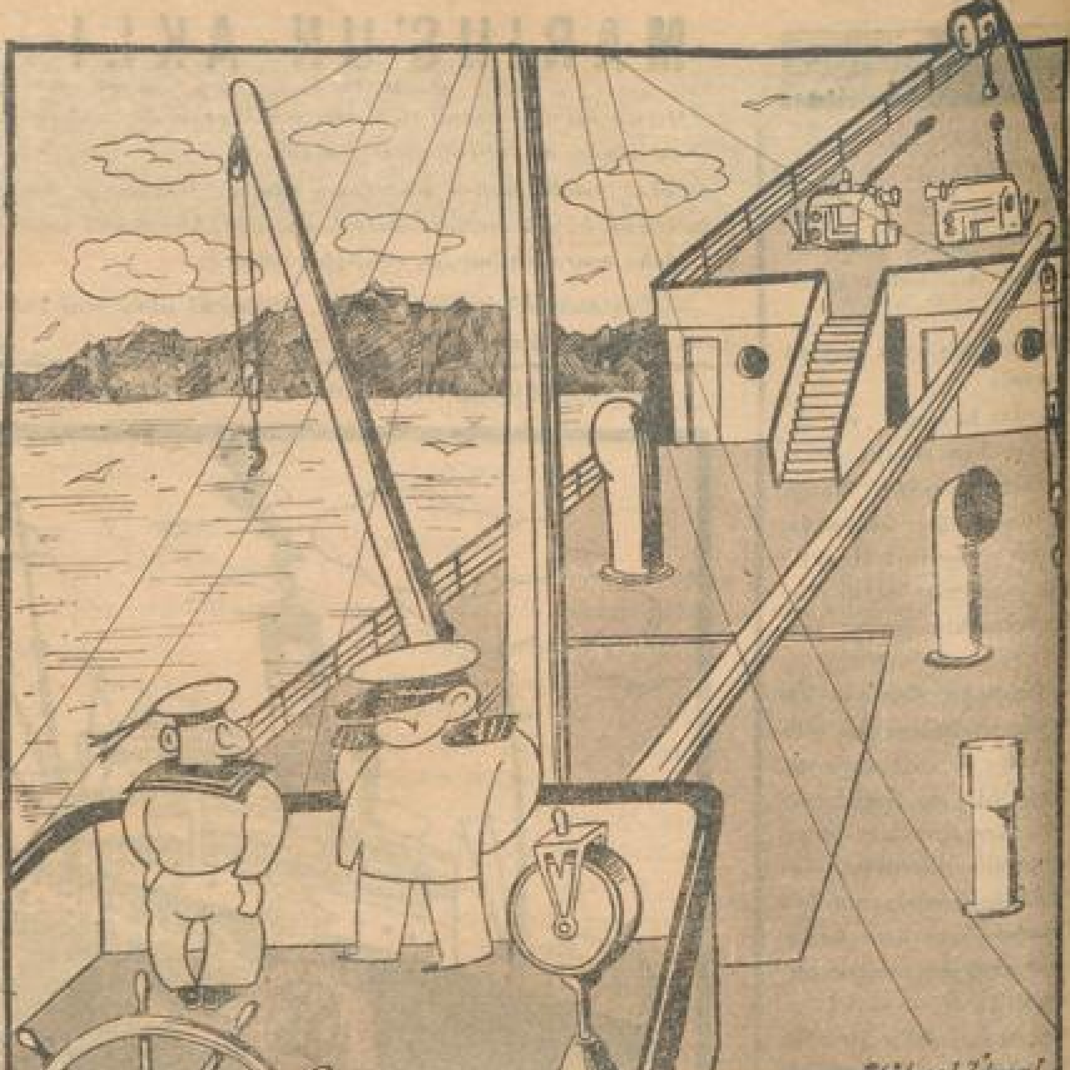

— Telsiz dairesine in sor bakalım, Umum Müdürlükten geminin bugünkü ismi gelmiş mi?

(Müsabaka karikatürlerinden)

Meşhurlarımızı unutmıyalım:

—o—

HATIRLATMAK İÇİN

Merhum Doktor Besim Ömer paşanın «Yüzyıl Yaşamak için» isimli kitabından:

Eğlence, uyku, sali gayret
Her biri ister sekizer saa:
Erken yatarak erken kalkarsan
Bütün cismini hergün yıkarsan
Temizlenmeli dişler, kulaklar
Fırçalanmalı saçlar, tırnaklar
Sakın hiç korkma soğuk, sıcaktan
Lâkin hazer kıl soğuklamaktan
çamaşır temiz, lâtif olmalı
Elbise geniş hafif olmalı
Jimnastik yap ki sağlam olasın
Çelik gibi bir adam olasın
Her ihtiyatı evvelden düşün
Her âfet seni müsellâh görsün
Tozları defet bir ıslak bezle
Bırakma sakın bir yerde kehle
Dolsun hanene güneş ve hava
Teneffüs eyle hep burnun ile
Yiyeceğine iyi dikkat et
Kışın itidal, yazın riyazet
Çok çiğnemeli, yavaş yutmalı
Etlere akşam pehriz tutmalı
Taam edersin her gün üç nöbet
Çok yememeğe akşam dikkat et
Her gece açup camları uyu
Yudum yudum iç en iyi su
Asla kullanma içki ve tütün
Hastalandıkça hekimi düşün

SOĞUKKANLILIK

Piposunu kıran çocuğuna babası hiddetle çıkıştı:

— Ahmak!.. Parça parça oldu değil mi?

Küçük hiç telaşlanmadı:

— Hayır babacığım sadece sapı parçalandı.

— Rica ederim, siz işinize bakın. Biz yabancı değiliz.

(Müsabaka karikatürlerinden)

47 SENE EVVEL

BİR 19 AĞUSTOS GECESİ

No. 8 — Yazan: SERMET MUHTAR ALUS

Leb demeden leblebiyi anladı:

— Mutlaka sesiniz çok güzel; hemde Davudi. Musikiye âşinalığınıza eminim.

Ortalıkta araba dolu. Bir payton çevirdim. Arabacıya Üsküdara, Tunus bağına gideceğimi söyledim. Pazarlık mazarlık fiyaskoyu bozar. İki mecidiye, yarım liradan aşağıya gitmiyecek, belki de lira deyip dayatacak. Cebimde beş altı sarı kız mevcut.

Bizimki faytona binmez de binmez. Yavaşçacık fısladı:

— Burada gören mören olur. İleriye, tenha bir yere gideceksin!

Arabacının şüphelenmemesi, bizi karıkoca sanması için,

— Hemşerim, dedim, haremimi ve yavrumuzu alarak Bostancıyı, Kozyatağını, Erenköyünü dolaştık. Refika ansızın hastalandı, beygirleri hızlı sür, biran evvel eve varalım!..

Onu sağıma oturttum, ben soluna geçtim, çocuğu aramıza aldık.

O devirde İstanbul içinde kadınla erkeği nikâhlı karı koca iseler, hattâ ana ile oğul, büyük anne ile torun olsalar bile aynı arabaya binmeleri mümkün mü?

Hemen polisler, hafiyeler kupayı durdurur, içindekileri indirirler. Ya uşak gibi arabacının yanına oturacaksın, ya da başka bir araba tutup ötekinin peşinden geleceksin. Fakat sayfiyelerde, Kadıköy, Kızıltoprak, Erenköy gibi semtlerde hısım akrabanın erkekli kadınlı bir arabaya binmesine cevaz vardı.

Arabacının tekrar kulağını büktü:

— Eve çabuk gidelim. Demin söylemiştim a, refika rahatsızlandı. Kayın valdem sinirli, evhamlıdır. «Gecikmeyiniz, erken geliniz» diye kaç kere tenbih etti. Merakta kalmasın.

Erenköyünde eski istasyon caddesinden geriye dönüp, Kayışdağı caddesine çıktık. Sahrayı Cedid Karakolunun köşesinden sola saptık. Yollar bozuk mu bozuk, toz deryası mı toz deryası. Dalgalı denizde bocalayan kayık gibi, yalpalaya yalpalaya, baş vura vura, âdeta batu çıka bir gidiş ki, sormayın.

Benimkiyle yanyana çocuk aramızda, ellerimiz birbirinde avuçlarımız yapışık, seyisin şüphesini uyandırmamak, başımıza iş açmamak için boyuna ben ona karıcığım! Nazmiyeciğim!» hitaplariyle; o bana «Beyim! Ahmet beyciğim!» mukabeleleriyle Göztepe hizalarını Feneryolu ilerisindeki su terazisini geçtik.

Adviye kız uyumuştu. Pardösümü üstüne örttüm. Yollarda tektük paytona, paraşula, tenteliye raslıyoruz. Üsküdardan geldikleri, Erenköyünde Kozyatağındaki donanmalara seyirttikleri; kuyu başından Kızıltoprağa kıvrılanların da Deli Fuat Paşanınkilere gittikleri belli.

Şehzade Yusuf İzzettin Efendinin köşkünün bulunduğu Büyük Çamlıca yokuşunda dağ, taş fenerle dolu. Gökyüzü yıldızlarla pırıl pırıl. Fuat paşanın elektrik projöktörü her tarafı fırdolaya yalıyor.

Başlarımız birbirine yaslanmış, yanak yanağa, el ele, sağ kolum onun arkasına dolanık; Şekûreciğim dar gelen iskarpinlerini çıkarıp ayacıklarını ayaklarımın üstüne dayamış, yola revanız.

İkide bir soruyorum:

— Başın biraz geçti mi? Nazmiye?

— Bulantın hafifledi ya...

— Biricik yavrumuz üşüyecek diye halâ üzülüyor musun? Üstünde pardösüm var!.

Cevap veriyor:

— Temiz hava epeyce azaldı ama bir güllâç antipirin yutacağım.

— Maalesef göynümün bulantısı devam ediyor. Azmi kalfaya limonata yaptırıp karbonatla içeceğim.

— Kızın yün hırkasını unutmamalıydık!.

— Bu atmasyonlara fıkır fıkır da katılıyoruz. Yol bitip tükenmez de tükenmez. Sabırsızlıktan, helecandan dokuz doğuruyorum. Biran evvel sağ salim Tunus Bağına erişmeye, halamın evine ayak basmağa can atıyorum.

Ziverbey yokuşunu indik. Şeküre yalvarıyordu:

— Çok rica ederim, ölmüş sevgilinizin başı için...

Bakındı hele.. Zihni halâ biraz evvel yalancıktan uydurduğu komşu kızda. Kolunu sıktım:

— Demin ne dediğimi unutuyorsun şekerim. Şimdi bir sevgilim varsa o da sensin. Senden başka kimseyi, hiç kimseyi sevmiyorum; sevmek ihtimalimde yok. İstediğini söyle, emret!...

— Allahaşkına şu ecel beşiği Kuşdili köprüsünden geçmiyelim, dereden geçelim. Vakıa üstümüze başımıza sular sıçrıyacak, sizin mum gibi kostümünüz, benim yepyeni şarşafım berbat olacak amma...

Kurbağalı taşkındı. Arabacı lâfa karıştı:

— Enişte, hemşire hanım hiç üzülmesin; istediğini yapacağım zaten.

Arabanın tekerlekleri, basamakları, makasları; atların bacakları toz toprak içinde. Onlar da yıkanmış olur.

Hayvanları dereye sürdü, payton çamurluk basamaklarına kadar suya gömüldü. Karşı kıyıya çıktık. Mahmut Baba türbesinin arkasından, Ayrılık çeşmesinden, İbrahim ağa çayırının berisinden yokuş yukarı vurduk. Haydarpaşa Askeri Hastahanesinin karşısından Karaca Ahmet mezarlığı açığına, duvar dibine, oradan Tunus Bağına yaklaştık. Ne olur ne olmaz, tam kapının eşiğinde durmak doğru değil....

Arabacıya sarı lirayı toka edip yere indik. Mışıl mışıl uyuyan çocuğu kucağıma aldım. Yüz yüzelli adım kadar yürüdük. Evinin önüne gelmiştik.

İhtiyar halam o saate kadar oturur mu? Pencerelerin hepsi zifiri karanlık. Tokmağı yavaşçacık tıkırdattım, duyan yok. Beş altı kere hızlı hızlı vurdum. Yine ses seda yok. İçime kurt da giriyor. Hatun acaba evde değil mi? Yaşlı kadıncağız nereye giderki? Oldum olasıya gece yatısı misafirliğinden hoşlanmaz. Senelerden beri bir yere çıkmadığı malûm. Cennedledi mi yoksa? Cennedlese duymaz mıydım? Ne oldu bunlara?

Tokmağı daha kuvvetli indirmeğe başladım. Bir taraftan da yüreğim öyle çarpıyorki tarif na kabil. Acaba sokakta mı kalacağız? Gecenin bu saatinde Üsküdar illerinde ne yaparız, nereye gideriz? Kaptanın Cevizlikteki evi aklıma geliyor. Gidecek yerin en münasibi orası fakat istermisin biraz sonra Bedri, Aydede yüzlü hoşorla damlasın oraya. Adam bekâr; bakla sofa , nohut oda evinde yatağı, döşemesi dayaması kendine göre. Kanape üzerinde yatmağa mecbur kalacağız, seril sefil olacağız. «İki gönül bir olunca samanlık seyran olur» deyip haydi aldırma, hoş gör. Ya Şakûre, «Vay gidi beyefendi, bu muidi bana edeceğin?» tutturup Erenköyündeki donanmaya, takım taklavatını bulmaya kalkışırsa?..

Çok müşkül dakikalar içinde, sıkıntıdan bunala bunala, kapıyı yumruklarken, alt kattan ses duyuldu:

—Kim o?

Nefes aldım. Pamuk bacı... Hele Yarabbi şükür!

Hacı, elinde idare fitili, taşlıkta takunya ile tıkır tıkır yürüyerek kapıyı araladı. Başını uzatarak bakıyor:

— Kimsin san?

— Benim!. dedim.

— Bilâmadım sanı!.

İsmimi söyler söylemez, çırpınıyor:

— Safa galdın, hoş galdın ama bu vakıt nardan çıktın boyle kuçuk bey?

Ben önden, benimki arkamdan taşlığa girdik. Arap, kucağımdakini, yanımdakini görünce şaşaladı, gözlerini uğuştura uğuştura soruyor:

— Bu şojuk, bu karı kim?

Hemen atıldım:

— Pamuk bacıcığım, hanımımı beğendin mi?

Uyku sersemliği savulan, kendine gelen bacı, yanındakinin karım olduğunu anlayınca Şekûrenin boynuna sarıldı. Yanaklarını, böbrek dudaklariyle şapur şupur ne öpüyor:

— Şukur yatıştırana, bızım kuçukbeyisi avlanmışta habarımız yok. Hanimisini alıp yalmış. Aman na guzal taze, tıpkısı Çarkaz saraylılara, hunkar gazdalarına banzayor.... Op elimi almasını, han senin dadısı sayılırım.

Çocuğu da göstererek soruyordu:

— Tazayı sayyiba mı aldın avladım? Dul kadın almak savaptır. Beytullaha gitmiş kadar savap kazandın...

Ben atıldım:

— Hayır, Pamuk bacı, haremim bakire idi çocuk, ablasının kızıdır. Halam uyanmış, yukarıdaki odasından öfkeli öfkeli bağırtıyı koparıyordu:

— Gece yarısından sonra kapıyı yıkan, konu komşuyu uyandıran, o eli kırılası saygısız kim?

Yüreğim ağzıma geldi, azkalsın külçe kesilecektim. Pamuk fellâh, yangayoz Gülter, söyleseniz ya yezit kâfirler, ne oluyoruz? Mahallede yangın mangın mı çıktı da cayır cayır yanıp kül olacağız?

Eyvah, halamın cinleri tepesinde. Ailede herkese hepimize karşı eyiliğine, muhabbetine uyar olmaz; fakat arada bir, bilhassa uykudan uyandırıldı mı, böyle celâllenir, küplere biner, ağzına geleni veriştirirdi. Bu hiddetle ya şimdi bizleri kapı dışarı dehlerse?

— Ben lololo yutmam. Bu karı senin nikâhlın mikâhlınsa yüzüme tükürsünler, kaltağın biri; böyle kahbeler piçlerini yanlarına alıp sokak sokak sürterler. Defolun nereden geldinizse oraya gidin, deyip evden kovarsa...

Bacı yuvarlana yuvarlana, merdiven basamaklarına kapana kapan yukarıyı boyladı. Halamın sesi işitiliyordu:

— Ne?.. Bir yaşıma daha girdim... Faik oğlan evlenmiş mi? Karısını mı getirmiş? Sahi mi söylüyorsun Pamuk?

Bana seslendi:

— Faik!... Nerdesin evlâdım, taşlıkta ne bekliyorsun? Siz yabancı mısınız a çocuklar, gelin buraya..

(Devamı var)

Yazısız Karikatür

TRAMVAYA ATLIYANLARDAN CEZA ALINIYOR (Gazeteler)

— Şimdi anlaşıldı, ağacami durağını ceza yazabilmek için kaldırmışlar!..

BİZDE SOHBET

Tatlı tatlı konuşuyorduk!

Misafir — (Köşeye kurulup sigarayı yaktıktan sonra) Size sevdiğiniz bir zattan selâm getirdim.

Ben — (Kimden mânasına yüzüne bakıyorum).

Misafir — Söyliyeceğim; hele sabrediniz: başından anlatayım: Bu sabah erken uyanmıştım; halbuki geç yatmıştım ya... Misafirlerim vardı: Osman beyle Hidayet paşa. Osman beyi tanırsınız, Hariciyede Şifre kalemi müdürü idi, biraz kösece... Eskiden Göztepede otururdu; tren yolundaki köşklerini hatırlamanız lâzım, çamlar içinde, kocaman havuzlu.... Allah, Allah! Bileceksiniz, mabeyinci Faik beyin sırasında... Süvari miralayı Şakir beyle içtikleri su ayrı gitmezdi, bakla kırı kısraklarını unuttunuz mu?

Ne ise, işte bu Osman beyle Hidayet paşa... Hidayet paşayı bilmezsiniz, fırka kumandanı idi, bir aralık Yemene gitmişti. Çapaçul Hidayet derler. Ha, durunuz bakayım, siz damadını tanıyacaksınız, Bitlis valiliğinde bulunmuştu, şöyle karayağız, sol bacağı azıcık aksardı. Hatırımızdan çıkmış. Geç vakte kadar oturduk, eski zamanı andık, geçmiş zaman olur ki, hayali cihan değer... Misafirler gitti, ben de yatağıma girdim. Derken bir lodos fırtınasıdır koptu, camlar başladı mı zıngırdamağa? Uyuyabilirsen uyu... Sabaha yakın biraz dalmıştım, telefon çaldı.

Ben — (Selâm telefondan mı geldi mânasına yeni bir bakış).

O — Meğerse yanlış numara çevirmişler; amma bir daha uyuyamadım. Baktım, hava da güzel, bahçeye indim. Pazartesi pazarından karanfiller almıştım. Öyle karanfiller ki... Eşlerini, bundan yirmi sene evvel... Hayır, hâşa, yirmi sene olmadı, on altı sene... Öyle ya, Cumhuriyet 1923 te ilân edilmişti, ihraç kararı evvel mi idi, sonra mı? Şöyle, böyle on beş senesi muhakkak... Ortaköyde Damad Sezai beyin yalısında görmüştüm, al üstüne sarı tahrirli.... Ha, sizin malûmatınız olsa gerek, kuzum bu Sezai bey şimdi nerelerde? Niste oturuyor diye duymuştum. Demek bilmiyorsunuz. Gelelim karanfillere...

Ben — (Hafifçe) Of!

Misafir — Şu esnaf kısmı yok mu? İnsafsızdır, vesselâm... Göz bağcılığına getirip fidelerin arasına bir tane âdi karanfil sokuşturmamış mı? Kan başıma çıktı. Öyle sinirlendim ki hemen sokağa fırladım. Tam herkesin işine gittiği bir saat.. Tramvaylarda yer bulabilirsen bul! Bekle, babam, bekle! Bereket hava müsait: Bu sene zaten

Kirpi

(Devamı 10 da)

İSVİÇREYE MEKTUP

Bu hafta Kadıköy Evlenme Dairesinde çok güzel, çok kibar bir nikâh merasimi yapıldı. Sen damadı tanırsın, Galatasaraylı Şefik. Neden şaşdın, ebedi bekâr nihayet bizim kızıl saçlı, tatlı bakışlı, şık Sacide ile evlendi. Nişan haberini sana daha evvelce de vermişdim değil mi? Fakat Sacidenin şıklığı artık dillere destan olmaya başladı, kâfir kız terzisinin kim olduğunu saklıyor fakat herhalde öğreneceğim. Ben nikâha oldukça geç gittim onun için sana dâvetliler hakkında fazla malûmat veremiyeceğim. Yalnız gözüme eski kıraliçelerden Mübeccel ilişdi. Elbisesini - güzel yüzüne bakmadan - pek göremedim; şapka giymemişdi ve saçlarını tepeye toplamıştı. Merkez Bankasının sempatik - fakat artık pek mülâhhamlaşmış olan Müdürü Fahri de tabii dâvetliler arasında idi. Güzel karısı emprime bir elbise ve başına yeşil tüllü bir şapka giymişti. Tabii Nevin Akkaya da orada idi. Nevinin yanında İzmirin en şık kadını Mualla Çivicioğlu. Senin anlayacağın, yukarıda da söylediğim gibi, çok kibar ve şık bir nikâh oldu. İkisine de saadetler dileriz değil mi?

Şadanı soruyorsun, Şadan halâ İtalyada. Müzik Akademisinde iki ay çalıştıktan sonra yapılan imtihanda kazanmış ve geçen Çarşamba günü günü Radyoda söyleme hakkını kazanan iki kişiden biri o olmuş. Üç güzel Lied söyledi, iki almanca birisi de Falla'nın Yata isimli İspanyolca bir eseri idi. Alkışı duymanı isterdim. Bakalım memlekete dönünce ne yapacak. Semiha Berksoy da Viyanaya gitti. Onu da yakında Radyoda dinleriz her halde. Bu çocuklar yabancı memleketlerde sükse toplayıp burada onların hâtırası ile geçinip gidiyorlar, ne yapsınlar.

Hayır iki gözüm. Ben başka hiç bir mecmuada yazı yazmıyorum. Ben Aydedeme sadıkım ne yapayım. Demek senin de kulağına böyle bir şey çalınmış, yanılıyorsun. Bu münasebetle burada hem sana hem de eve mektup yazan ve telefon eden meraklılara tekrar ederim ki: Başka hiç bir yerde yazı yazmıyorum. Zaten merak edip iki ayrı yazıyı yan yana koysalar uslûp ve türkçeden ötekisinin ben olmadığım meydana çıkar amma ne çare insanın adı çıkmasın bir kerre! Halbuki mevzuubahis mecmuanın kibar sahibi 20 sayılı nüshasında «Fitne Fücur» mecmuası ile hiç bir alâkası kalmadığını ilân etmek nezaketini göstermişti unuttun mu?

Bugünlük bu kadar, sevgili okuyucularım da bu hafta senin gibi bu mektuptan memnun kalmıyacaklar biliyor amma, ne çare bazen oluyor işte.

Kusura bakmayın ne olur.

Hoşça kal iki gözüm

Fitne Fücur

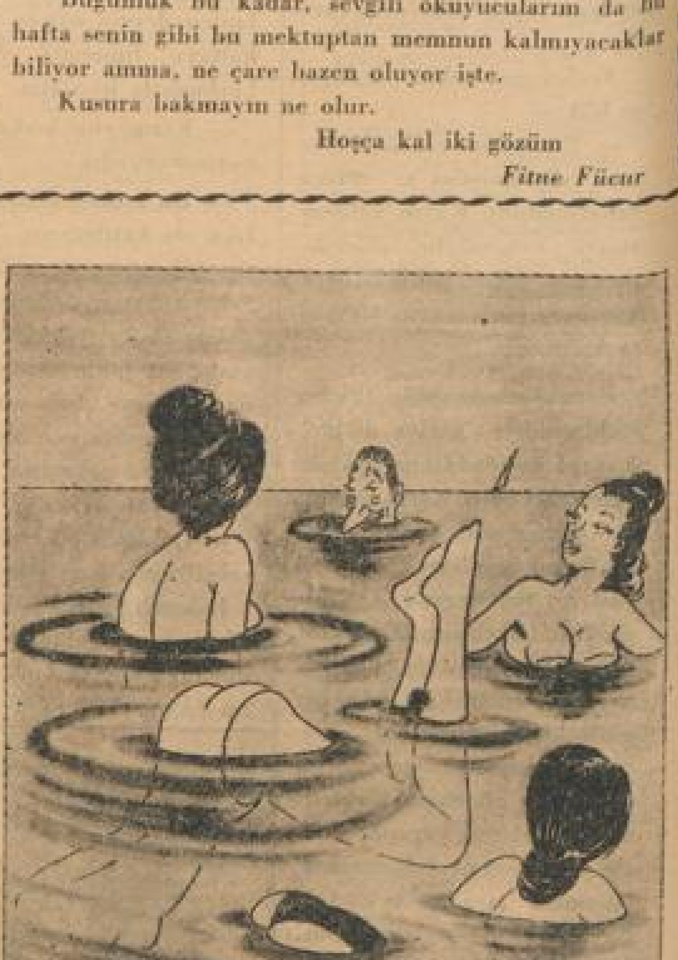

Erkek — Oooo!. Bugün deniz çok güzel!..

Eğlence Sergisi Münasibetile:

HANİYA TÜRKÜCÜLER ?

Fransa gazetelerinde, Bubul ismile de tanıdığımız maruf sinema aktörü ve Çalgılı kahve şarkıcısı Milton'un ilânlarına raslıyorum. Demek bu artistin de şöhreti araya İkinci Cihan Harbi girmesine rağmen Tino Rossi ve Maurice Chevalier'ninki gibi devam ediyor.

Fakat Milton'un beni bilhassa alâkadar eden cihetí bir İstanbul çocuğu olması, Miltiadis adile İstanbulda bir zamanlar terzi çıraklığı etmesidir. Şehrimizin her milletten çok neşeli, esprili, istidatlı sahne insanları yetiştirdiğine bizim Abdi, Hamidi, Küçük İsmail, Ali Rıza, Kel Hasan ve Naşitten sonra Milton da bir misaldir.

Şu var ki, Milton Fransızcası ve biraz da sesi sayesinde şöhretini genişletmiş, filimden de faydalanarak dünyaya yaymağa muvaffak olmuştur.

Memleketimizde neşeli şarkı ve türkü söyleme sanatı neden revaçta değil? Çalgılı yerlerde ağır besteteler, hafif şarkılar, köy havaları dinletenler çok da Milton gibi, sair Fransız ve Amerikan artistleri gibi (müzikhol) ve (Kafekonser) türkücüleri yok.

Eğlence yerleri için bu, bir eksikliktir. Yerli filimlerde de hep ağır besteler yahut yurd havaları dinliyoruz. Komik varsa da musiki komiği görünmüyor. Operet sahnelerindekiler ise tek başlarına bir gazinoda söyleyip halkı meşgul, memnun edecek kıvamı henüz bulmamışlar ve zaten öyle gazinolar olmadığından istidatlarını geliştirememişler.

Yıllarca evvel bir kahvede kendine mahsus bir eda ile kendi yaptığı neşeli ve hoş parçaları söyleyen bir sanatkâr dinlemiştim: bir başlangıçtı; arkası gelmedi. Halbuki İstanbul çocuğu çevik ve sevimli tavırları, çapkın ve zeki bakışları, hafif müziğe istidadı, esprisi ile bu tarz ses ve hareket oyunlarına çok elverişlidir. Çalgılı yerlere yepyeni bir ahenk katabilirler: radyomuz da Milton ve Chevalier tarzında neşeli türküler söyleyenlerle bir yenilik kazanır.

Öyle değişiklikler nerede, bugünün İstanbulu neşeli halk türkülerini de artık çıkarmaz oldu. Kırk yıl önce olsaydı atom yahut naylon üzerine şimdi ne türküler, ne kantolar söylenirdi!

R. H. K.

— *Çürüğe çıkaracaklarmış!.*
— *Bizimi, yoksa bizi satın alan heyetimi?!..*

KADINA DAİR

★ *Hodbinliğin en kuvvetli tecellisi aşktır!*

★ *En fedakâr kadınlar bile elbiselerinden fedakârlık yapmazlar!*

★ *Kadının dili kılıcıdır. Paslandırmamak için boynuna konuşur!*

★ *Dünyada dört şey gizli kalamaz: Aşk, yangın, sefalet, öksürük!*

★ *Kadınlara aşkınızı söylediniz mi, derhal sizden delil ve isbat isterler!*

★ *Kadınlar yalnız kapalı elbise giydikleri zaman üşürler. Açık giydikleri vakit bir manto teklif ederseniz sıcaktan bayıldıklarını söyliyeceklerdir!*

★ *Kadın meclislerine durgunluk çöktüğü vakit bir erkek geldiğini haber veriniz derhal yarı kapalı gözler parlıyacak, esneyen ağızlar gülümsiyecek, kadın kendisindeki güzel kokuyu öyle güneşine maruz çiçekler gibi bütün kuvvetiyle neşredecektir!*

★ *Marifet okumak yazmak değil, okuduğunu ve yazdığını bilmektir!*

★ *Para kazanmak marifet, sarfetmesini bilmek daha marifettir!*

AKLIMDA KALANLAR

Vali bey vesilesile..

Vali beyefendi Şamı şerife elçi olmuş dedikleri zaman içim sızladı. Düşünmeğe vakit bulmadan keşke Şam valisi olsaydı demişim! Bir daha içim sızladı: Çünkü Şamda, Halepte, Beyrutta, Hicazda, Kudüste hattâ Yemende; Bağdat ve Basrada ve Musulda bizim valililerimiz vardı evvelzaman içinde! Tedai bana şöylesini de düşündürdü:

Şama sefir olmak için meslekten bir zat yokmuydu ki, bir dahiliye âmiri bir hariciye elçisi oluyor? Faraza.. Hem haşa böyle ise bu nasıl hariciyedir? Değilse neden hariciyeciler terfi ve tavzif haklarından mahrum ediliyorlar?

Sonra: Valilerin ve imarcılığın mümtazlarından olan Lûtfi Kırdar beyefendinin İstanbuldan kaldırılması zaruri ise(!) Kalkınmaya ve imara muhtaç başka bir vilâyet yokmuydu ki, kendisinden istifade ettirilmiyor? Evvelemirde ahalisini teksif, arazisini mahsüldar, şehir ve kasabasını imar ile birkaç diyarı daha bir hüsnü misal olmak için olsun müreffeh ve mamur etmek ihtiyacı hâlâ ve daima ortada durup dururken Lûtfi Kırdarımızı hariciez memleket bir risalete göndermek ne demek?

Şu da var! Yaptığı güzel işlerin «yalnız mahal ve mevkileri üzerinde» kendisiyle mutlaka ihtilâfta olduğum Lûtfi Kırdarın İstanbuldaki hizmetleri; yalnız bugünün mü ya? İstikbalin takdir ve minnetiyle tetevvüç edecektir itikadında inadederek diyeceğim ki: Valimizi bize bırakmak ayni zamanda kemali bitarafi devlet şerefini siyanet ve hürmet eden zihniyet ve fazilet sahibine; güzide bir idare âmirine hükûmetin de hürmet etmesi ve kıymet vermesi demektir ve lehindedir. Niçin böyle söylüyoruz? Arzedeyim: Çünkü rejim ne olursa olsun ve hattâ ayni rejimde bile ne kadar politika tahavvülleri olursa olsun «Devlet» bâkidir. «Hükûmet» fanidir! Evet efendim her ikisi başka başka şeylerdir!

Semih Mümtaz S.

ŞEHİRDEN NOTLAR

Leblebi ve Tahribatı

Leblebi, gittikçe gözden düşüyormuş.. Leblebiye sempatim vardır: fakat ne sevdiğim bir rakı mezesi olduğundan, ne de çene oyalamıya yaramasından...

Anadolu çocuklarınca bonbon ve karamelâ kadar rağbette bulunmasından, köyden kasabaya gidenlere ısmarlanmasından, günlerce yolu beklenmesinden, o suretle de anayurdun ücra yerlerini hatırlatmasından doğan bir alâka!

Sonra, gezici leblebiciler Anadolu uşaklarıdır; kıyafetleri, lehçeleri, kıl torbaları, kaba elekleri, hepsi beni hayatımın eski bir faslına sürükler, eskiye ait hatıralarımı yeniler...

Çocukluğumda leblebi unu yerken, bazan, tıkanıp şekerli tozlar yüzüme, gözüme ve karşımdakilerin suratına serptiğimi de düşünür, gülümserim. Dibinde sıvanıp kalmış ıslak hamurlu kaşığı bile hâlâ zihnimde, tabağa dayanmış duruyor. Hülâsa, leblebi bana damak yolundan değil, dimağ cihetinden tesir eder.

Fakat ona, bir taraftan da hıncım vardır. Leblebi bizim zamanımızın mahalle çocuklarını ahlâksızlığa sevkederdi. Şadırvan musluklarını, kurşun su borulariyle kubbe kaplamalarını çalarlar ve ilk ticaretin esasını teşkil eden trampa usuliyle leblebi alırlardı.

Lebebi yüzünden acaba kaç kubbe vakitsiz çöktü, kaç çeşme tıkandı ve kaç medrese yıkıldı? Geçtiğim yollarda gözüme - hem de çoğu san'at eseri olan - ne kadar harabe iliştiyse bunların yıkımında ihmal ile beraber o fena terbiye ve ihtikârın tesirini gördüm.

Leblebi nefis binaların sağlam bünyesinde kokain ve morfin derecesinde tahribat yapmış, her leblebi tanesi bir mermi gibi mermer kemiklerine işlemişti.

Eğer leblebi bugün gözden düştüyse güzel eserlere ve taze dimağlara karşı bilvasıta işlediği hadsiz, hesapsız cinayetlerin,- geç de olsa - cezasını çekiyor, demektir!

Reha

Sayın Milletvekili MAŞU

Yazan: ANDRE DÂL — No. 17

— Seni Rodogün(1) seni!

— Bulonya ormanındaki rezaleti duydunuz mu?

— Siz de oradamıydınız?

— Az kalsın ben de gidiyordum... Kimleri yakaladılar? Bir sefiri galiba değil mi?

— Hangi milletten̈miş?

— Anlaşılamadı.. Operanın üç artistiyle beraber çırılçıplak bulmuşlar!

— Tais Money'de mi?

— Bir de sorgu hâkimi varmış!

— Yok canım! Kim bu?

— Reynie

— Oh! O her zaman oradadır. Pre Katölan'a meşe ağaçları altına, adaleti temsil etmeye gidiyor...

— Luvar'daki kömür işi ondaydı değil mi?

— Evet... Ademi takip kararı verildi!

— Yaa! Neden?

— Mişel şahadet etmiş!

— Mişel de forj' mu?

— Üç kere iflâs eden büyük Mişel!

— Madam Latur'un âşığı mı?

— Evet âşıklarından biri, cemi yapmak lâzım!

— Ya Men'deki şeker işinden ne haber?

— Ört bas edildi... Vekili gördüm, kayınbiraderi işin içindeymiş!

— Hiç şaşmam, bal yalamağı müthiş sever!

— Dian Diks ölmüş biliyor musunuz?

— Evet gördüm... Koko'mu sebep olmuş?

— Evvelâ Koko sonra da çocuk düşürmek!

— İkisinden birini tercih edebilirdi..

— Boşali ne satın almalı? Beers tahvilâtı mı?

— Değmez aziz dostum!

— Tardi'nin işi ne oldu?

— Beraat etti!... Helen'den duydum... Bu kızcağız hakikaten fevkalâde hareket etti. Bana herşeyi açıkça anlattı... Sekiz gündenberi günde üç kere soyunuyormuş!.

— Böylelikle hak da kazanıldı değil mi?

— Ah! Sen ne menfur adamsın Vilo!... Emin ol ki Mart senin için böyle fedakârlıklar yapmaz! Söyle bakalım Mart, âşığını kurtarmak için kaç erkekle yatardın?

— Bir tek kişiyle.. Debler le....

— Ah koca katır! Edvard, bize 1904 senesi şampanyalarından getir!

— Peki mösyö! Zaten geçen seferde size ondan getirmiştim!

— Şişko! Sen bizi adamakıllı sızdıracaksın galiba!..

— Mart gece yarısından evvel, senli benli konuşmayı men ederim!...

— Aziz senatör! Değişmesi icabeden bir gümrük tarifesi için sizinle görüşmek isterdim....

— Muvafık görürseniz yarın sabah konuşalım

— Saat kaçta?

— Dokuzda olsun...

— Pekalâ.!

— Siz turneden ne zaman döneceksiniz madam?

— Beş gün sonra...

— Oh!.. fırsattan bilistifade müthiş eğleneceğim.

— Eğlenecek misiniz? Neyle yani? maddî kabiliyetlerinizden değil, başka cihetlerden bahsediyorum. Anladınız ya! Gittiğiniz yerlere terliklerinizi ve maden suyunuzu da beraber götürmenizi tavsiye ederim!

— Boş değirmenleri işinin iç yüzü ortaya çıktı mı?

— İstifçilik yapmışlar.. Takip kararı verilecekti ama bu imkânsız bir şey.. Vekil kendi kendini dava edemez ya!

— Epey kazandı galiba

— Ortaklariyle beraber on milyon, Valreas tek başına iki milyon vurmuş.

— Tarar grevinden ne haber?

— İçişleri Bakanlığı telâşta... Greveiler haber yollamışlar: gönderilen her bölük için bir fabrika yakacaklarmış!

— Yaparlar mı dersin?

— Moskovaya sor!

— Başbakan ne diyor?

— Hiç bir şey! Şimdi onun tedavi mevsimidir. Kuvvet iğneleri yaptırıyor... Bitap bir vaziyette zavallı.

— Bonnöpar hakkında söylenenler doğru mu acaba?

— Dedikodular daima doğrudur. Ne demek istiyorsunuz?

— Karısıyla arasındaki meseleden bahsediyorum, şu buhar banyosu meselesi!

— Ha, duyulan tabanca sesi mi? Hayır canım, Bonöpar göz yummasını bilen ihtiyar bir deyustur. O, yalnız fırsattan istifade etmesini bilir; Tabanca kullanmasını ise asla!..

— Maamafih epeyce de sevimli.. Geçen akşam tiyatrodaydı.

— Her halde karısı pek temiz bir mal olmasa gerek!

— Bilâkis çok temizdir! Her gün yıkanıyor!

— Akademi âzasından Bernarden'in oda hizmetçisinin efendisine açtığı dava da epey tuhaf değil mi?

Kerata adamcağızı rezil etmek için bir yığın mektup ve vesika çalmış... Fazilet mükâfatlarını Bernarden'in dağıttığı düşünülürse!.

— İyi ya! Bu mükâfaatları kendine saklamıyor ki!.. Sıhhatinize bayanlar! Bizleri mesteden güzel puseleriniz şerefine!

— Bravo, bravo!

— Bir şair gibi konuşuyorsunuz azizim.

— Matmazel Brinyi, akşamları size de böyle şeyler söyler mi?

— Bilmem ki! Biraz!..

— Ben olgun puselerden hoşlanırım!

— Sen alımağın birisin azizim!

— Haydi döğüşün bakalım!

— Oh, bıraksana beni!

— Bakınız Franko Metropoliten Bankası da bu işe gülüyor. İyice neşelendiniz değil mi azizim Boşali?

— Yaşları icabı tabii görmek lâzım. Dostlarım size ayaklarımızın ucuna basarak yavaşça çekilmeyi tavsiye ederim.

— Yok canım bunu yapmayın. Sonra nereye gideriz?

— Aziz reis müsaadenizi rica edeceğim!

— Fakat daha vakit çok erken azizim Maşu! Bir milletvekilinin akşam müzakerelerinde de bulunması icabedebilir.. O zaman ne yapacaksınız? Biraz antrenman yapmanız lâzım!

— Yapılacak o kadar çok şey var ki mösyö! Rica ederim benim için rahatsız olmayınız baylar.. Allahaısmarladık!..

— Devamı var —

---

(1) Korney'in birtrajedisinin kahramanı.

Kadın — Haydi kocacığım? Elini biraz çabuk tut sinemaya geç kalacağız.

EN BÜYÜK GANGSTER

İki arkadaş adeta iddia ediyorlardı; biri şöyle diyordu:

— Gitmediğim gangster filmi yoktur. Bu hususta hiç kimse bana yeni bir şey öğretemez. En büyük gangsterleri ve maceralarını bilirim.

Ötekisi sükûnetle:

— Peki.. Söyle bakalım öyleyse en büyük ganster kimdir?.

İddia eden bir takım Amerikan isimleri saydıkça berikì çocuk hayır diye başını sallıyordu.

Nihayet öteki dayanamadı:

— Sen söyle kimdir? diye bağırdı.

— Atlastır.. Çünkü o bütün dünyayı sırtladı!..

— Oturun!..

DESTEK VE KÖSTEK

Ahmet Emin Yalman Ödemişe tetkik seyehatine gittiğinde oranın esnafından Halim Efeye rica ederek: Bana birisi nerede beni gezdirsin demiş. Efe, köyün gençlerinden birini çağırarak İstanbullu bir gazeteci na birisini ver de beni gezdir demiş. Delikanlı Efeye sormuş:

— Kim bey, efem?

— Ahmet Emin Yalman.

Bu ismi işiten genç şöyle demiş:

— Ha! şu demokratları hem destekliyen, hem de köstekleyen!

«o»

DAHA İYİ

Dadılık yapmak için bir yere müracaat etmişti:

— Siz çocuğu taşıyamazsınız, çok küçüksünüz.

— Daha iyi değil mi? Düşürdüğüm zaman fazla incinmez...

ŞAŞILACAK ŞEY!

Maskeli balodan dönüşte kadın arkadaşına dert yandı:

— Neden bilmiyorum? Bütün gece bana hiç kimse iltifat etmedi.

— Allah, Allah! Yüzün maskeli olduğu halde ha! Şaşılacak şey doğrusu...

★ ***Büyüklük, büyük kürsüde oturmakla değil, büyük iş görmekledir!***

Paranızı üreterek
nasıl
Büyük İkramiyelere
kavuşursunuz?
İkramiyesi bol
İsabet ihtimalleri zengin
İkramiyeli Aile Cüzdanı
alırsanız...
(Broşür isteyiniz)
YAPI ve KREDİ BANKASI

— *Sus yumurcak, şimdi seni keserim*
— *Aman baba pek hoşsun. Lokanta bıçaklarının bir şey kestiğini gördün mü hiç?*

AZAK SİNEMASININ CEMAZİYÜLEVVELİ

Yazan:
S. Muhtar ALUS

Divanyolu - Koska Tranvay caddesinden Kumkapıya inen, eskiden beri tiyatro caddesi denilen, şimdi Azak sineması bulunan yokuşa geçende yolum düştü; bu yazıyı yazmama vesile oldu.

Sinemanın bulunduğu arsaya doksan küsur yıl evvel Soulié isminde bir Fransız cambazhane kurmuş; üç dört sene işletip bırakınca, memleketin bazı münevverleri burayı almışlar, binayı büyültmüşler, Türk diliyle temsiller verecek bir tiyatro heyeti teşkil etmişler. Müdürlüğüne de Agop Vartaryan adında birini getirmişler.

Adam İstanbullu, Balıklıanede memur; fakat uyanık resme, heykeltraşlığa, güzel sanatlara meraklı. Beyoğlunda Ermeniler tarafından idare edilen «Şark Tiyatrosu» na devam edip dururken aktörlük hevesine kapılıp kumpanyaya girmiş, az zamanda şöhretlenmişmiş.

Gedikpaşada yeni açılan «Osmanlı Tiyatrosu»nun başına geçince müessese hemen rağbet kazanıyor; ekâbir ve matbuat tarafından himaye görüyor; hattâ Sadrâzam Âli paşanın tavassutu ile ve Abdülâzizin fermaniyle ilk defa olarak sülfiörle oyun oynamak imtiyazına nail oluyor.

Agobun Güllü lâkabı dolayısiyle oraya Güllü Agobun tiyatrosu denilirmiş. Direktör efendi hasılata ortak; artislerin aylıkları dolgun; birinci sınıf aktiristlerden küçük, büyük Karakaşyanlar ayda altmış sarı lira alırlarmış.

Bu iki fıkırdak hemşeriye Saray Mabeyincilerinden ve miras yedi paşazadelerden tut, saçlı sakallı beylere, parasız pulsuz züğürtlere kadar gönül çeken çekene...

Kumpanya repertuvarına gelince: Molière'den V. Hugo dan, Dumas'dan tercüme piyesler; yerli edip ve muharrirlerin telif eserleri; meşhur opera komiklerin bazıları.

Meşhur «Vatan veyahut Silistire» sahneye konduğu gece fevkalâde heyecana düşen seyirciler «Yaşasın Vatan! Yaşa Kemal Bey» sayhalarını ayuka çıkarıyorlar. 10 Nisan 1873 de, ikinci defa oynanışından Namık Kemal tevkif edilerek Kıbrısa sürülüyor.

1882 de Ahmet Mithat Efendinin «Çerkes Özdenleri» temsil edilirken, «Tebayı Şahaneleri arasında nifak ve şitağı daidir» jurnalı Abdülhamide uçurulur uçurulmaz, piyesi yarıda kestirilip Mithat Efendi ile Güllü hemen yaka paça saraya. Agop Efendi müslüman olup adını Yakuba çeviriyor ve Mızıkai Hümayun kadrosuna dahil oluyor. Tiyatro binası da bir gece içinde Belediye amelelerine yıktırılarak hâkile yeksan.

Ahşap, çatısı kubbemsi tiyatroya iki yanı mermer direkli kapıdan yine mermer basamaklı merdivenden girilirmiş. İçeride üç kat löca varmış. Altındaki iki veya bir liralık lüksler al kadife perdeli ve koltuklu; orta katta, tam sahnenin karşısında Hünkâra mahsus olanı yaldızlar ve nakışlarla süslü imiş

Arsa, senelerce virane halinde kaldı. Meşrutiyet yıllarında buraya mühendis mektebi kararı verilip, dünya kadar para sarfiyle temelleri atıldıktan sonra yüzüstü bırakıldı.

Allah razı olsun, hepsini Azakzadeler satın aldılar da bir kısmına apartmanlar çıkıp, köşeyi de sinema yapıp oracığı yine şenlendirdiler.

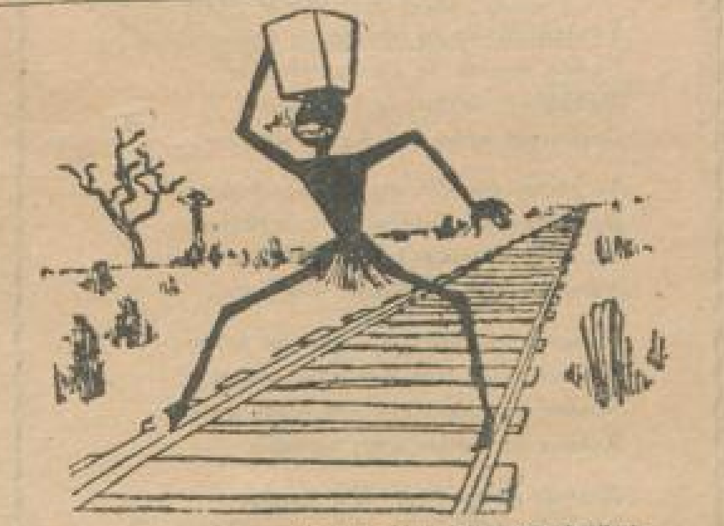

Zenci — Demir yolu seyyahati dendiği gibi rahat değilmiş

Tarihte Demokrasi Kavgalarından

Romanın Büyük Demokrası Kavgası ve Gracchusların Annesi

Milâttan evvel (133 - 132) yılları Roma büyük ihtilâl devridir. Bu ihtilâl devrinin iki meşhur hatibi: Birisi Tiberius, diğeri Gaius.

Şimdi Romanın büyük demokrasi mücadelesinde bu iki hatibin serencâmını anlatacağız. Anneleri Cornelianın bu hareketten yâni ihtilâlden vazgeçirmek için nasıl çırpındığını gösteren mektuplarından satırlar vereceğiz.

Bu, pek karakteristik bir demokrasi mücadelesi, kendisinden sonra gelen bütün kavgalara tesir etmiş, Roma hatiplerinin sözleri Fransız büyük ihtilâlinde tekrarlanmıştır.

Roma ihtilâlinin sebebi ve doğuşu kısaca şöyle olmuştur:

Memlekete zengin sınıf hâkimdir. Senato bu sınıftan mü teşekkil zümre saltanatını devam ettirmektedir. İşlenmeyen topraklar gittikçe genişlemekte, fakirlerin, esirlerin sayısı günden güne artmaktadır. Haksızlık ve adaletsizlik aşikârdır. Bu vaziyette Roma devletinin istikbali karanlıktır. İşte böyle bir anda Tiberius, kendisi asil sınıftan olduğu halde muhalefet cephesine geçiyor, halkın tarafını tutuyor, halk tarafından senatoya seçiliyor ve senato kürsüsünden devleti ikaz etmeğe başlıyor. Nutukları ağır tempolu, ölçülü ve mantıklıdır. Fakat bu nutuklar, zengin sınıftan bazı fedakârlıklar istediği için, onların hiç de hoşuna gitmemektedir. Tiberius haklı nutukları ile milletin büyük ekseriyetinin gözünü açtığı için zengin sınıfın düşmanlığını kazanıyor ve çok geçmeden bu düşmanlık fiili olarak, Capitolium meydanının beyaz taşlarını bu mücadele adamının kanları ile kızartıyor!..

Fakat büyük kavga durmuyor. Bu sefer sahnede Tiberius'un kardeşi Gaius'u görüyoruz. O Capitoliumun henüz ıslak kanları üstünden yola çıkıyor. Hem kardeşinin intikamını alacak, hem de halkın hakkını kabul ettirecektir. Fakat asil sınıfın ananeleri içinde yetişmiş ve onu temsil eden zavallı kederli ve matemli anne oğlunun karşısına çıkıyor. Onu men etmeye çalışıyor. Gaius'a şöyle yazıyor:

İnsanın düşmanlarından intikam almasının güzel bir şey olduğunu söyliyeceksin. Bu gaye için sarfedilen gayretler devlete hiç bir fenalık getirmediği takdirde, bu, benim için olduğu kadar hiç kimseye büyük ve güzel bir iş görünmez. Fakat bu mümkün olmadıkça, şimdi de olduğu gibi, devletin yıkılıp mahvolmasındansa, düşmanlarımız gene uzun müddet iktidarlarında kalmaya devam etsinler.)

Bu satırların tefsirini okuyuculara bırakıyoruz.

Yalnız şunu kaydedelim ki, muztarip anne, ihtilâlin Roma için bir zaruret haline geldiğini kavrayamamıştır. Gaius ihtilâl çıkarmıyor, bilâkis ihtilâl kendi hatibini bulmuştur.

Gaius, maktûl kardeşi Tiberius gibi ölçülü değildir. Sözleri ateşli, müessir, keskin ve müstehzidir. Pervasızdır. Atılgan ve cesurdur. Çünkü istinadı halktır. Cornelia ise sadece bir sınıf egoizmi, bir annelik zaafı içindedir. Mektubunun şu aşağıdaki parçası, bunu bize daha iyi anlatacaktır:

(Hattâ bu mesele dolayısiyle, Tiberiusun katilleri müstesna, hiç bir düşmanın bana senin kadar keder ve ızdırap vermediğine yemin etmeye bile cesaret edebilirim. Bilhassa artık ömrümün sonuna geldiğim için, diğer evlâtlarımın kendilerine bir vazife addetmiş oldukları gibi, senin de hiç olmazsa ihtiyarlığımda mümkün olduğu kadar az ızdırap çekmem için bütün plânlarını arzularıma uygun bir şekilde tertip etmeye gayret etmen, itikatlarıma mugayyir her hangi ehemmiyetli bir şeyi deruhte etmeyi kendine bir günah bilmen lâzımdı. Bu kısa zaman fasılası, bir kereye mahsus olmak üzere, bana karşı gelmemeye ve devleti yıkmamaya yardım edemez mi?

Fakat bu ince göz yaşları ihtilâlin mukaddes ateşini nasıl söndürebilirdi?. İdealist Gaius'a karşı egoist Cornelia, halka kıymet vermesini hiç bir zaman öğrenmemiş bu bedbaht anne, şu son teşebbüsü yapıyor:

(Fakat hakikaten bütün bunlar mümkün değilse, hiç olmazsa Tribunusluğa ancak

(Devamı 10 da)

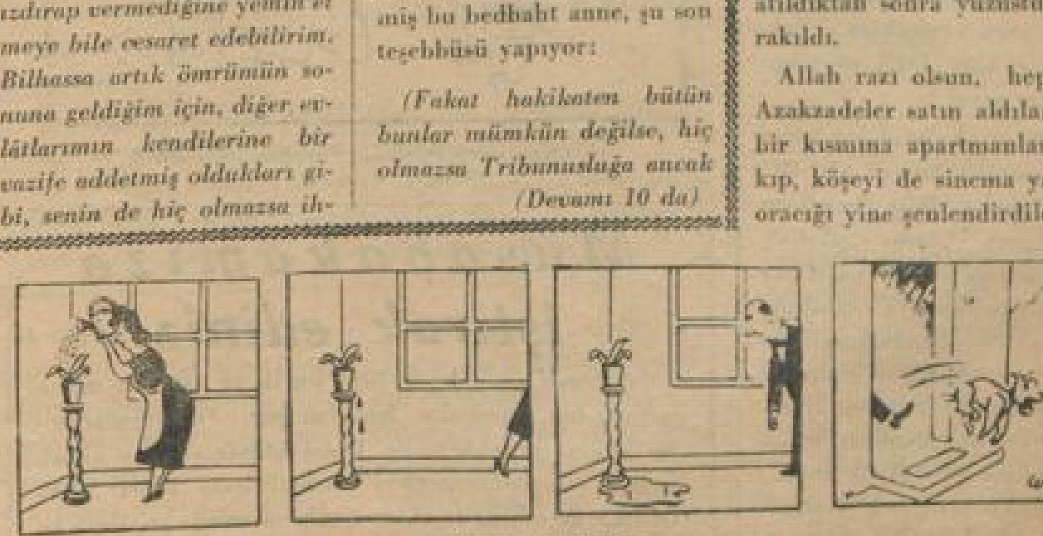

Yazısız Karikatür

TATLI TATLI KONUŞUYORDUK!

(Baştarafı 6 da)

kış görmedik ki... Bir gazete aldım. Aksi Şeytan, acele ile gözlüğümü evde unutmamış mıyım? Dön geri!

Ben — (Usulca) Ah!

Misafir — Bizim ev, bilirsiniz zannederim, yokuşun üstündedir. Birader merhum Emniyet Sandığından satın almıştı, ömrü vefa etmedi, bize kısmet oldu. Amma mükemmel tamir ettirmiştim. Gene bir boya istiyor, keşfini yaptırdım, yedi yüz elli yedi buçuk liradan aşağıya mal olmuyor. Çok para!... Hem şu sırada, dünya ahvali bu kadar bozuk iken boya için de avuç dolusu para sarfetmek cinnet! Şimdilik vazgeçtik.

Ben — (Yavaşça) Ay! Of!

Misafir — Pederin bir nasihati vardı: Yuva yükseğe kurulur, bedava verseler yalıda oturmam, derdi. Biz, ailece onun bu tavsiyesine riayet ettik. Ortanca birader Serencebey yokuşunda ikamet eder; amcamızın konağı Zeyrek yokuşunda idi, yazın Çamlıca tepesindeki köşküne taşınırdı. Her ne ise, gözlüğümü alıp döndüm, fakat epeyce terlemişim. Terden korkarım...

Ben — (Pek belli etmeden) Allah! Aman!

Misafir — Ne ise, efendim, Şeytan kulağına kurşun, zatürrie hazırdır. Ali Fikri bey, geçen sene üç günün içinde yuvarlanıp gidivermedi mi? Dağ gibi adamdı, yazık oldu...

Ben — (Sararıp solarak, kısık kısık) Ah! Aman!

Misafir — Ne ies, efendim, tramvayda yer buldum. Buldum amma meğerse yanlışlıkla Aksaray arabasına binmemiş miyim? Halbuki Fatihe gidecektim, nüfus kaydimi çıkarmak için, şimdi Mecidiyeköyüne nakli hane icab ediyor da... Sebebini anlatacağım, tuhaf bir şey, şaşacaksınız. Tramvaydan tekrar in, tekrar bin, ayrıca üç otuz para vereceksin... Yok, yok, üç otuz değil, dört kuruş on para!

Ben — (Kendimden geçer gibi olarak) Aman! Ah! Of!

Misafir — Dört kuruş on para mı? 'Yanlış söyledim, dört buçuk... Öyle ya.., kıta değiştiriyorum. (Ev sahibine bakar) Ne oluyorsunuz? Neniz var? (Kapıdan seslenir) Yetişiniz! Su getiriniz! (İçeri girenlere) Birdenbire beyefendiye bir fenalık geldi... Karşılıklı tatlı tatlı konuşuyorduk!

Kirpi

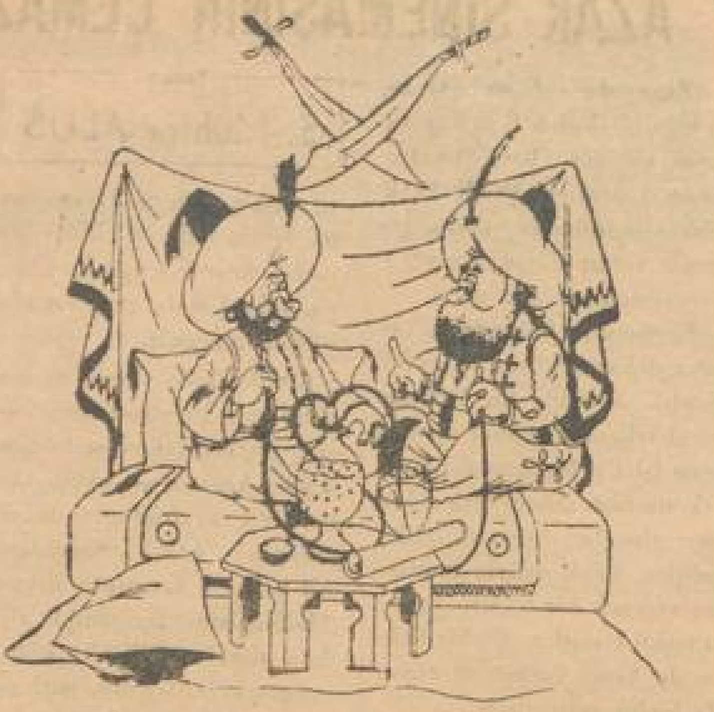

— Hükümet 229 çocuğumun zamlarını verince yeni bir metres alacağım!..

KOŞMA

Sevmiyen sevgiliye:

Yüzünü dönüp te bakmazsın bana,
Üstüne gersem de kanat, sevgilim.
Muhabbet tatlıdır, iç kana kana.
Bugün var yarın yok hayat, sevgilim.

Ne gecem gecedir, ne de gün günüm,
Her geçen günümden daha üzgünüm,
Yanımda olursan dağılır hüznüm,
Nurunla kalbimi donat, sevgilim.

Nişanım gözyaşlarım, hediyem sözüm,
Kaynak sular gibi, berraktır özüm,
Senden vaz geçersem, kör olsun gözüm,
Eyleme bu kadar inat, sevgilim.

Beni de çekiyor toprağın koynu,
Ölümdür bilirim bu aşkın sonu-
Oyuncak etme de elinde onu,
Zarar yok, kalbimi kanat, sevgilim,

Düşürdün beni bir devasız derde,
Ufkuma gerildi karanlık perde,
Uğrunda ölürsem kabrime gel de,
Bir avuç toprak ta sen at, sevgilim...

Ali Hâdi OKAN

Müsaade eder misiniz, Püromu yakayım?..

Müsabakamıza iştirak ediniz

Gazetemiz genç kıymetleri teşvik ve tanıtma mahiyetinde bir müsabaka hazırlamıştır. Okuyucularımızın — çini mürekkebi ile, beyaz kâğıda çizilmiş olmak şartiyle — gönderecekleri karikatürlerin iyileri «AYDEDE» de neşredilecek ve bunlar arasında seçilecek en iyi üç karikatür sahibi mükâfatlandırılacaktır.

GAZEL

Gönlümde Süzu tâb ne artar ne eksilir
Germii âfitâb ne artar ne eksilir
Ben ağlamakla dilde tükenmez sirişki sâf
Deryada dürri nâb ne artar ne eksilir

Bir gayeye kavuşmak için ister istemez
Her zerrede şıtâb ne artar ne eksilir
Sertaser istihaleye mevkufdur vücut
Âlemde inkılâb ne artar ne eksilir

Âmali dünyeviye bitermi hayâtta?
Bir vahada serâb ne artar ne eksilir
Mahmur gözlerinde o sermest goncanın
Mestii bîhesâb ne artar, ne eksilir

Ben sermedî fütadenim ey mihri ân sana
Kalbimde incizab ne artar, ne eksilir
Muhyi gibi cihan içüb olsa siyâh mest
Çeşmindeki şerâb ne artar ne eksilir.

Muhyiddin Râif YENGİN

Çocuklar — Otomobile bakmayın ayıptır su döküyor!.

Tarihte Demokrasi Kavgalarından

(Baştarafı 9 da)

ölümümden sonra varmağa gayret et. Arzu ettiğin şeyleri ölümüden sonra yap. Elbette öldükten sonra bana kurbanlar kesecek ve annene bir ilâhe gibi tapacaksın. Fakat o zaman berhayat ve mevcut iken nefret ve istihfaf ettiğin Tanrılardan şefaat dilemekten utanmıyacak mısın?. Böyle bir deliliğin sana hâkim olmasına Jupptier keşke müsaade etmese!. Fakat eğer bunda ısrar edersen, kabahatinden dolayı bütün hayatın boyunca başına hiç bir zaman tekrar rahata kavuşamıyacak kadar keder ve dert biriktireceğinden korkuyorum.)

Ömrünün son günlerini huzur içinde geçirsin diye, halkın senelerce ıztırap çekmesine ehemmiyet vermeyen bu anne ile oğulları arasında ne büyük bir fark var.

Gaius'un akibetini de maalesef, tarihin dilinden şöyle nakletmek mecburiyetindeyiz: Kapitalistler tarafından mağlûp edildi. Senatoda öldürüleceğini anladı. Bu sıkışık ve kindar meclisten bir kölesiyle beraber kaçabildi. Tiber nehri yakınındaki bir ormana geldiler. Orada Gaius kölesine kendisini öldürttü. Sonra köle de orada intihar etti.

Gaiusun ölümü ile Romanın büyük davasının en parlak sesi kısılmış oldu. İki bin seneden evvelki bu hâdiselerin benzerlerini tarih zaman zaman tekrarlamakta devam etmiş ve etmektedir.

Şadi USAL

(Mektupların tercümesi:
İsak JERÜSALMİ

HİKÂYE

DİLENCİ

Yazan: Pakize Başaran

— Allah razı olsun beyefendi, Allah işinizi rast getirsin.

Fahri Aydın on senedir işine giderken bu adamla karşılaşırdı. Pejmürde kıyafetli, uzun boylu, altmış yaşlarında, saçı, sakalı birbirine karışmış bir adamdı. Yaz kış ayni yerde dilenirdi. Fahri Aydın bir gün bile şaşırmadan bu zavallının avucuna beş kuruş bırakır ve kendisinden bu duayı alırdı.

Fahri Aydın o şehrin tanınmış şahsiyetlerindendi. Kazancı gayet iyi idi. Fakat bu dünya inişli, çıkışlı olduğu için bir gün geldi iflâs etmek derecesinde kaldı. Bir çok yerlere baş vurdu. Vaktiyle kendisinin tomar tomar borç para verdiği arkadaşlarına, meslekdaşlarına rica etti. Hiç birisinde istediğini bulamadı. Ne yapacakdı, bu borçları ödeyemezse evi, malı elinde avucunda nesi varsa gidecek, şeref ve haysiyeti sıfıra düşecekti.

O sabah yine evinden perişan bir halde çıktı. Sendeleye sendeleye yürürken bir ses işitti:

— Beyefendi bendenizi unuttunuz. Derhal elini cebine sokup dilencinin beş kuruşunu verdi. Fakat öteki bununla iktifa etmemişti.

— Beyefendi, on senedir sizi tanırım, bu kadar üzgün ve düşünceli görmemiştim, neniz var? Fahri Aydın omuz silkmek suretiyle yanından uzaklaşacak oldu. Fakat öbürü ayaklarına kapanmışdı:

— Beyefendi, bana derdinizi söyleyiniz.

— Derdimi öğrenip ne yapacaksın baba, bırak beni diye cevap verdi. Fakat adamın fazla ısrarı üzerine kısaca anlattı. Dilenci sakalını avucu içine alıp bir iki sıvazladıktan sonra koynundan çıkardığı kirli bir bez çıkınının içinden eski bir kartı beye uzatarak:

— Beyefendi, bu kart sahibi de senelerden beri parasını aldığım sizin gibi iyilik seven bir zattır. Bir gün bana kartını vermiş «Eğer bir işin düşerse bu adrese gel» demişti. Şimdi bunu al ve akşama bu adrese git. Eminim ki seni boş çevirmiyecek dedi.

Fahri Aydın buna gülmekle beraber hatırını kıramadı aldı.

Artık akşam olmak üzere idi. Hava kararıyor, etrafa derin bir sessizlik çöküyordu. Son ümitleri de boya çıkmıştı. Bu sırada dilencinin verdiği kart hatırına geldi. «Ne olursa olsun bir de buna baş vurayım» diyerek elindeki adrese gitti. Bu muazzam apartmana girdiği zaman yaşlı bir kapıcı ile karşılaştı. Elindeki kartı uzatarak (.....) istediğini söyledi. Kapucu Fahri Aydını bir salona alarak:

— Siz beş dakika durun ben beyefendiye haber vereyim dedi. Aradan on dakika gibi kısa bir zaman geçtikten sonra kapucu kendisini (.....) odasına götürdü. Bu oda gayet güzel döşenmişti. Nedense perdeler aşağıya kadar sıkı sıkıya indirilmişti. Yazıhanenin önünde bir koltuğa gömülmüş, kırk. kırkbeş yaşlarında yakışıklı gözlüklü bir adam ayağa kalkarak elini sıktı. İşe vakıf imiş gibi: hiç bir şey sormadan:

— Ne kadar paraya ihtiyacınız var beyefendi, dedi.

— Şey.. şey efendim biraz fazlaca da.. Gözlüklerini çıkararak koltuğa iyice yaslandı:

— Fahri Aydın ne söyleyeceğini şaşırmıştı. Sevincinden çıldıracak gibi oldu. Ev sahibi oturduğu yerden kalkarak misafirinin yanına gelip omuzunu okşadı:

— Gelin benimle diyerek karanlık bir odaya girdiler. Burasının kasa dairesi olduğu anlaşılıyordu. Elindeki anahtarlardan biriyle büyük bir kasayı açarak:

— Haydi söyleyin ne kadar lâzım? Fahri Aydın parayı eline aldığı zaman sevinçden gözleri yaşarmıştı:

— Bunu ben size nasıl ve ne zaman ödeyeceğim beyefendi?

Öteki gülerek cevap verdi:

— Gayet kolay, yine her gün şaşırmadan ve unutmadan bana vereceğiniz beş kuruşla.

TEDRİCEN ZEHİRLER!

— Kahve içermisiniz?

— Evet.

— Kahve insanı yavaş yavaş zehirler...

— Hakkınız var doktor. Çok yavaş zehirliyor. Seksen senedir içerim halâ zehirlenemedim.

DERTYANIŞ

Nasibimizi aldık hem aktan, hem karadan
Ahüzarla doldurdu ömrümüzü Yaratan!

Çektiğimiz çileden sinemiz delik, deşik
Gece, gündüz inleriz yürekteki yaradan!

Gülmedi yüzümüze talih denen o peri
Şansımız kapalıdır güzel kızdan, paradan!

Yıllardır gurbet elde kalmışız yapayalnız
Ne bir soranımız var, ne bir tane aratan!

Şairlikte para yok, siyaset tehlikeli
Ticarette ibret al Mehmet Bekir Kara'dan!

Yok bir karış arsamız ve bir gecekondumuz
Vazgeçtik biz çiftlikten, vazgeçtik biz haradan!

Üstat Necmeddin Sadak okyanuslar aşarda
Biz neden geçemeyiz küçücük Marmara'dan?

Eskiden bütün millet İstanbul'dan çekmişti
Şimdi ise derdimiz, şekvamız Ankara'dan!

Söylesen de, yazsan da dinliyen olmaz seni
Hoş bir sada bâkidir attığın bu naradan!

Ahmet Emin misali sözü fazla uzatma
KEDERLİ, kes sesini, sıvışıver aradan!

KEDERLİ

Yazısız karikatür

(Fransız Karikatürü)

BİSMARK'LA VİLHELM

Bismark kabinesinden bir nazırı çıkarmak için, İmparatorun müsaadesini almak mecburiyetindeydi. Vilhelm pek yumuşak kalpli olduğundan, bu hususta mütemadiyen güçlük çıkarır, Bismark'ı hayli yorardı.

Gene bir gün bir vekilin azli müsaadesini almak için huzura çıkan başbakana:

— Peki ama niçin? Bu adamı neden istemiyorsunuz? dedi.

Bismark:

— Haşmetmeap, kafası işlemiyor sersemin biri... diye cevap verince, İhtiyar İmparator gülerek:

— Hepsi buysa vazgeçin! Eminimki siz beni de sersemin biri farzedersiniz. Ama ben bu yüzden tahtımdan ayrılmıyorum ki... diyerek onu yumuşattı.

★ Olgun kadınlar, âşıklarına aşkın bütün ince duygularını ilham ederler. Sabırsız olanlar varsınlar taze şarap içsinler.

★ İlliria mercimeği kadar kara tenli bir kadını esmer diye târif ediniz.

★ Kadın aşkın zalim oklarına karşı kendini müdafaa etmesini hiç bilmez. Erkeğin o oklardan aldığı yara daha az derindir.

★ Bir meşale bir meşaleyi daha ateşler. Bundan onun ışığına halel gelmez.

MUCİZE

Gümrükde yaşlı bir kadına bavulunda gümrüğü verilecek eşya bulunup bulunmadığını sorarlar.

— Hayır hiç bir şey yok.

— Peki bu şişe nedir?

— O mu? Şey okunmuş su.

Memur mantarı açıp koklar.

— Aman bayan, bu bas bayağı içki!

— Şuna doğrudan doğruya okunmuş suyunuz yolda bir mucize ile içki olmuş desenize.

«o»

HALÂ YERİNDE

Efendi hizmetçiye çıkıştı:

— Buraya baksana, elbiselerimi hiç fırçalamıyorsun.

— Aman bayım, nasıl olur?

— Tabii! Dün yeleğimin cebinde unuttuğum elli kuruş halâ yerinde duruyor.

ALLO

New-York telefon kumpanyası, abonelerine, telefon muhavereleri esnasında «Allo» kelimesini tekrar tekrar söylemekten vazgeçmelerini tavsiye ediyor. Böyle hareket etmekle pek çok zaman kazanılacağını iddia eden kumpanya, konuşmaya başlanırken bile sadece isim vermek kâfidir diyor. Meselâ ahizeyi alıralmaz «Allo» diyeceğimiz yerde «Karşınızda Ahmet Demir» tarzında söze başlarsak hem işimizi daha çabuk yapmış olur, hem de kamu menfaatine riayetkâr hareket etmiş oluruz.

MEKTUPLARINI AÇMASAM..

Mehmet, apartmanın kapıcısına efendisinden bahsediyordu:

— Bizim bey hiç konuşmaz, soğuk bir adamdır. Kendisinden evvel mektuplarını açmasam, işleri hakkında hiç bir malûmatım olmayacak...

«o»

NASIL ANLARMIŞ?

Hanım, çocuğun banyosunu hazırlayan yeni dadıya, suyun sıcaklık derecesini ölçmesini tenbih etti.

Muhatabı gayet tabii bir tavırla:

— Lüzumu yok Hanımefendi! dedi. Çocuk morarırsa soğuk, kızarırsa sıcak olduğunu anlarım...

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük değildir.

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	6 Lira
»	Memleket dışı	11 »
1 Senelik	Memleket içi	11 »
»	Memleket dışı	21 »

AĞA HANIN HALEFİ

Bir kaç zamandır dünyayı meşgul eden Ali Han - Rita Hayworth macerası müslüman prensin aleyhinde bir netice doğurmak üzeredir.

Bu mesele Hindistan islâm âleminde nahoş bir tesir bırakmıştır. Ondört milyon müslüman dini reisleri Ağa Han'a müracaat ederek, hovardalıkları ve âşıkane hayatı yüzünden bütün dünya efkârıumumiyesinde kötü bir intiba bırakarak, küçük düşen halefini tahtından mahrum etmesini istemişlerdir. Bu kararı vermek ve kendisine varis olarak küçük oğlunu tayin etmek Ağa Han'ın elindedir.

Diğer taraftan sülâlenin bekası için Rita Hayworth un hazırlamakta olduğu da bütün dünyaca bilinen bir hakikat olmuştur.

ŞAŞKINLIK

Bay yazıhanesine sessizce girince, uşağının en güzel sigaralarından içtiğini gördü:

— Doğrusu senin bunu yapmana pek şaştım!

Uşak cevap verdi:

— Asıl ben şaşırdım beyim sizi hakikaten gitmiş zannediyordum...

KİMLER YER?

— Garson! Bu at etimidir nedir? Kim yer bunu yahu?

— Aman beyim, dana eti yediğini zanneden herkes yer!..

T. GARANTİ BANKASI'nın

1949 İkramiye keşidelerine iştirâk ediniz.

12 ayda 12 çekiliş

Senede :

1465 Adet para ikramiyesi.
3000
1500
1000 Liralık büyük ikramiyeler.
200,000 Liralık GARANTİ APARTIMANI'nın 2 dairesi
2 Kıymetli Arsa (İstanbul ve İzmir'de)
2 Lüks otomobil.
396 adet ÇOCUK DOĞUM GÜNÜ Hediyeleri.
100 Liralık bir hesapla bütün çekilişlere ve 25 lira ile 1-13 Yaş arası çocuk hesapları keşidesine girersiniz
Her 100 Lira için ayrı bir kur'a numarası verilir.
Hesapların keşide gününe kadar düşürülmemesi şarttır.

Okul tasarruflariyle diğer para biriktiren müesseseler mevduatına en müsait faiz verilir ve bütün ikramiyelere iştirâk ettirilir.

Tafsilât gişelerimizde...

EVLİ OLMADIĞI HALDE!...

Bir çiftliğe şöför olarak girmek istiyen gence, evli olup olmadığını sorarlar.

— Hayır evli değilim der. Bir lâhza sonra da ilâve eder. Bekârım ama söyleneni yapmasını bilirim.

NE ZAMAN?

Meşhur bir profesöre sormuşlar:

— Bir genç ne zaman sigara içmeğe başlamalıdır?

— Tütün parasını alnının teriyle kazanmağa başladığı zaman...

YEVMİ GAZETE VE MECMUA ÇIKARTMAK İSTEYENLERE BÜYÜK BİR FIRSAT

Her türlü yüksek baskılı gazete ve mecmua basmağa elverişli saatte 3500 baskı yapabilen rotatif randımanlı ve halen işler bir vaziyette 70×100 cb'adında çift kazanlı Augusburg Alman baskı makinesi maktuen 30 bin liraya satılıktır.

Müracaat :

Cağaloğlu Türbedar sokak No. 18 Akca Matbaası
Telefon: 25332

NEZAKET

Nezaketiyle meşhurdu. Karısı öldüğü zaman, müthiş bir keder içinde, ölünün başucunda beklerken, ölümü tesbit için belediye doktorunun geldiği haber verildi.

Derhal ayağa kalkarak doktora elini uzattı:

— Buyrun doktorbey! Hoş geldiniz, evimize neşeler getirdiniz... Diye doktoru karşıladı.

PÜRGOLİN MÜSHİL GAZOZU

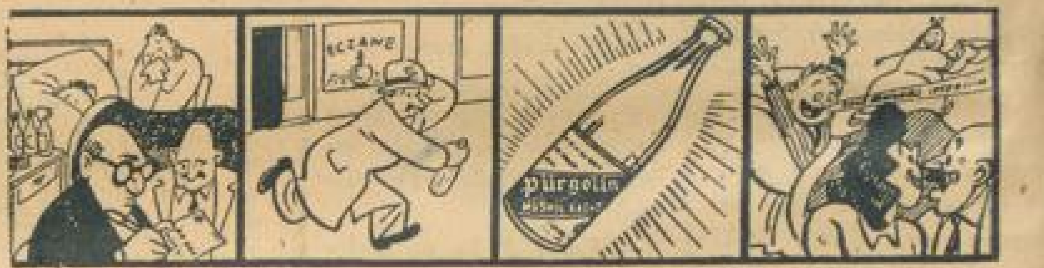

Hoş lezzet   Kolay içim   Kat'i netice

T. C.
ZİRAAT BANKASI

1949 ikramiye tutarını

300.000 liraya

yükseltmiştir.

4 Çekilişin her birinde

25.000
10.000
5.000, liralık

İkramiyelerden başka 1000 lira ile 50 lira arasında 458 muhtelif ikramiye vardır. Şansınız yardım ederse istediğiniz yerde, istediğiniz EVİ, ARSAYI, TARLAYI, EŞYAYI alabilirsiniz.

ÇEKİLİŞLER :

28 Şubat - 30 Mayıs
31 Ağustos - 30 Aralık

İkramiyelerden faydalanmak için keşide yapılacak ayın üçüne kadar vadesiz tasarruf hesabında 100 lirası bulunmak ve bu miktarı çekiliş tarihine kadar devamlı şekilde muhafaza etmek kâfidir. Aynı müddet zarfında hesaplarında 100 liradan fazla bir bakiyeyi muhafaza edenler her 500 lira için ayrı bir kur' numarası alırlar.

YANLIŞLIK

Birbirlerine çok benziyen bekâr iki kardeştiler. Fakat maalesef biri sağırdı.

Kaldıkları pansiyonun sahibi, bir sabah, postacının getirdiği mektup ve gazeteyi uzatırken karşısındakini sağır olan zannederek:

— Al bakalım sarsak herif! dedi.

Muhatabı büyük bir sükûnetle cevap verdi:

— Sağır olan kardeşimdir dostum!

KIYMETLİ OLABİLİR

Bir münakaşada biri Monteskiyö'ye

— Eğer bu hususta siz haksız değilseniz ben kafamı veririm... der.

Filozof gülerek:

— Fena değil, dostlar arasında, bazan ufak bir şeyin de kıymeti vardır... diye cevap verir.

A B C

Tercüme Bürosu

Galata, Mumhane cad. Mumcu han no.3
Sicilli Ticaret No. 40070

TELEFON 41131

HER DİLDEN VE HER NEVİ TERCÜMELER

Bilhassa; İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Arapca, Farsca, Rusca, Bulgarca, Romence, Macarca, eski ve yeni Yunanca v. s.

Adi, ticari, mali, edebi, teknik, fenni, hukuki: tıbbi: ilâncılık ve sinemacılığa ait,

Noterliklere, mahkemelere, sefaret ve konsolosluklara, gümrük idarelerine, üniversitelere, ticaret odalarına ve sair resmi makamlara ibraz olunacak: mektup, telgraf, pasaport, hüviyet cüzdanı, mukavelename, şartname gibi her nevi resmi ve gayri resmi evrak ve dokümanlar.

En ehliyetli, elemanlar tarafından en kısa zamanda ve en elverişli şartlarla tercüme olunur.

Sahibi : F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden :
M. Nevzat YİĞİT

İdare yeri : Cağaloğlu Türbedar Sokak No: 18 İstanbul

Dizildiği ve Basıldığı yer :
Dr. Nuri AKCA Matbaası